T016 BD VII 211-Q1-P1 Vô Thường-Pháp Cú Thí Dụ-Vô Thường

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 211

KINH PHAÙP CUÙ THÍ DUÏ Haùn dòch: Ñôøi Taây Taán, Sa-moân Phaùp Cöï vaø Phaùp Laäp.

QUYEÅN 1

Phaåm 1: VOÂ THÖÔØNG

Thí duï 1: Thuôû xöa, trôøi Ñeá Thích boãng nhieân maát ñi naêm ñöùc töôùng, neân töï bieát mình saép maïng chung, taùi sinh vaøo thai moät con löøa trong nhaø ngöôøi thôï laøm ñoà goám. Naêm ñöùc töôùng laø gì? 1. Haøo quang treân thaân maát. 2. Hoa treân ñaàu khoâ heùo. 3. Khoâng coøn öa thích choã ngoài cuûa mình. 4. Moà hoâi naùch chaûy hoâi dô. 5. Buïi baùm treân thaân. Ñeá Thích nhaân naêm vieäc naøy, bieát phöôùc mình ñaõ heát neân raát lo buoàn. OÂng nghó trong tam giôùi chæ coù Phaät môùi cöùu ñoä ñöôïc khoå aùch cho chuùng sinh, neân voäi chaïy ñeán choã Ñöùc Phaät. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân ñang toïa thieàn nhaäp Phoå teá tam-muoäi trong thaïch thaát treân nuùi Kyø-xaø-quaät. Thieân ñeá ñeán nôi gaëp Ñöùc Phaät lieàn cuùi ñaàu ñaûnh leã, phuû phuïc saùt ñaát, chí taâm quy maïng Phaät, Phaùp, Taêng. Trong khoaûng thôøi gian cuùi mình laøm leã, Thieân ñeá maïng chung, thaàn thöùc lieàn nhaäp vaøo thai moät con löøa trong nhaø ngöôøi thôï ñoà goám. Luùc aáy, löøa meï töï böùt ñöùt daây, chaïy loaïn vaøo choã ñoà goám chöa nung, laøm ñoå vôõ raát nhieàu. Ngöôøi chuû raát giaän, beøn xaùch caây röôït ñaùnh, löøa meï nhaân ñoù bò xaûy thai. Thaàn thöùc cuûa Thieân ñeá lieàn thoaùt khoûi thai löøa, nhaäp laïi thaân cuõ, ñaày ñuû naêm ñöùc töôùng nhö xöa. Ñöùc Phaät trong luùc ñònh tam-muoäi bieát vieäc ñoù, taùn thaùn: –Laønh thay! Naøy Thieân ñeá, oâng coù theå ñeán luùc saép maïng chung bieát quy maïng Tam baûo, toäi nghieäp ñaõ xong, khoâng coøn thoï khoå baùo nöõa. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân laïi noùi baøi keä: Caùc haønh voâ thöôøng Laø phaùp thònh suy Sinh thì phaûi töû Dieät laø an vui. Nhö nhaø thôï goám

Naén ñaát laøm ñoà Taát caû ñeàu hoaïi Maïng ngöôøi cuõng theá! Ñeá Thích nghe keä xong lieàn bieát yeáu nghóa voâ thöôøng, thoâng leõ bieán ñoåi toäi phöôùc, hieåu roõ toäi goác thònh suy, tuaân theo lyù ñaïo tòch dieät, hoan hyû phuïng trì Chaùnh phaùp, ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn.

M

Thí duï 2: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi tinh xaù nöôùc Xaù-veä thuyeát phaùp cho haøng trôøi, ngöôøi, roàng, quyû. Luùc aáy, meï vua Ba-tö-naëc tuoåi hôn chín möôi chôït laâm troïng beänh, vì trò khoâng ñuùng thaày ñuùng thuoác neân ñaõ qua ñôøi. Vua vaø quaàn thaàn theo phaùp laøm leã tang roài ñöa ñi an taùng. Tang söï xong,

vua vaø quaàn thaàn trôû veà, gheù ngang qua choã Phaät. Luùc aáy vua côûi muõ thaùo giaày böôùc ñeán laøm leã beân chaân Phaät. Ñöùc Phaät môøi vua ngoài xuoáng roài hoûi: –Vua töø ñaâu ñeán maø quaàn aùo xoác xeách, veû maët tieàu tuïy? Sao laïi ra noâng noãi naøy? Nhaø vua cuùi ñaàu ñaùp: –Thaùi haäu, meï con tuoåi hôn chín möôi maéc phaûi troïng beänh vöøa môùi qua ñôøi. Con ñöa linh cöõu ra moä roài trôû veà gheù qua ñaây thaêm Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät baûo vôùi vua: –Töø xöa ñeán nay coù boán vieäc ñaùng sôï nhaát, ñoù laø: Sinh ra roài phaûi giaø yeáu gaày guoäc; beänh phaûi heùo hon hình dung; cheát thaàn thöùc ñi maát, xa lìa thaân thuoäc. Ñoù laø boán vieäc chaúng heïn cuøng ngöôøi. Vaïn vaät voâ thöôøng, khoâng keå daøi laâu. Moãi ngaøy troâi qua, maïng soáng laàn giaûm. Nhö nöôùc naêm soâng ngaøy ñeâm chaûy maõi khoâng ngöøng, maïng ngöôøi mau qua cuõng nhö vaäy. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Nhö soâng chaûy mau Theo doøng troâi maõi Maïng ngöôøi cuõng theá Qua khoâng trôû laïi. Roài Ñöùc Phaät noùi vôùi vua: –Moïi vaät treân ñôøi ñeàu nhö vaäy, khoâng coù caùi gì tröôøng toàn. Moïi ngöôøi ñeàu phaûi cheát, khoâng ai traùnh ñöôïc leõ naøy. Caùc vò Phaät, chaân nhaân, tieân nguõ thoâng, quoác vöông thuôû xöa nay coù coøn ñaâu? Vua khoâng neân buoàn thöông voâ ích coù haïi ñeán thaân mình. Laøm ngöôøi con hieáu thöông yeâu cha meï quaù vaõng thì phaûi laøm phöôùc, tu taïo coâng ñöùc hoài höôùng cho cha meï, nhö laø chuaån bò löông thöïc gôûi cho ngöôøi thaân luùc ñi xa. Nghe Ñöùc Phaät daïy xong, vua vaø quaàn thaàn ñeàu hoan hyû, khoâng coøn lo buoàn. Nhöõng ngöôøi ñeán nghe phaùp ñeàu thaáy ñöôïc ñaïo.

M

Thí duï 3: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù trong vöôøn Truùc taïi thaønh La-duyeät-kyø. Moät hoâm Ngaøi cuøng caùc ñeä töû nhaän lôøi thænh vaøo thaønh thoï trai thuyeát phaùp. Xeá chieàu, Ñöùc Phaät vaø caùc

ñeä töû ra khoûi thaønh, treân ñöôøng ñi gaëp moät ngöôøi ñang luøa moät ñaøn boø vaøo thaønh. Ñaøn boø maäp maïp, aên no ñuû neân nhaûy nhoùt, ñuøa bôõn cuïng huùc nhau. Luùc aáy Ñöùc Theá Toân noùi keä raèng: Nhö ngöôøi caàm gaäy Chaên daét nuoâi boø Giaø cheát cuõng vaäy Luøa maïng soáng ñi. Traêm ngaøn chaúng moät Doøng hoï trai gaùi Ky coùp taøi saûn Khoûi giaø cheát ñaâu. Söï soáng ngaøy ñeâm Maïng töï laàn giaûm Tuoåi thoï tieâu moøn Nhö ao ruùt caïn. Ñöùc Phaät veà ñeán vöôøn Truùc röûa chaân roài ngoài xuoáng. A-nan ra tröôùc ñaûnh leã thöa hoûi: –Baïch Ñöùc Theá Toân, ban naõy giöõa ñöôøng Ngaøi coù noùi leân ba baøi keä. Chuùng con vaãn chöa hieåu laém, xin Ngaøi töø bi khai thò cho. Ñöùc Phaät hoûi: –Naøy A-nan, ngöôi coù thaáy ngöôøi ta luøa ñaøn boø ñi khoâng? A-nan ñaùp: –Baïch Ñöùc Theá Toân, dó nhieân laø con coù thaáy. Ñöùc Phaät giaûng giaûi: “Naøy A-nan, ñaøn boø ñoù laø cuûa moät nhaø haøng thòt, voán coù caû ngaøn con. Moãi ngaøy oâng chuû ñeàu cho ngöôøi luøa ra ngoaøi thaønh tìm nôi coû töôi, nöôùc trong cho chuùng aên uoáng ñeå chuùng lôùn maäp, roài moãi ngaøy choïn ra caùc con to beùo ñem gieát laáy thòt. Soá boø bò gieát ñeán nay ñaõ hôn phaân nöûa, maø nhöõng con coøn laïi vaãn khoâng hay bieát, cöù lo ñaáu huùc laãn nhau, nhaûy nhoùt, keâu

roáng. Ta vì thöông cho chuùng ngu si voâ trí neân môùi noùi leân baøi keä ñoù. Naøy A-nan, ñaâu phaûi chæ coù ñaøn boø ñoù voâ trí thoâi, maø ngöôøi ñôøi cuõng nhö vaäy! Hoï chaáp tröôùc baûn ngaõ, khoâng bieát voâ thöôøng, ham aên ham uoáng, duøng naêm duïc ñeå cung döôõng thaân mình; taâm yù thoûa thueâ trôû laïi gaây ra tai hoïa. Voâ thöôøng tuùc nghieäp khoâng heïn chôït ñeán maø hoï vaãn môø mòt khoâng bieát, thì coù khaùc chi vôùi ñaøn boø kia? Luùc aáy, trong hoäi chuùng coù hai traêm Tyø-kheo tham ñaém lôïi döôõng nghe ñöôïc baøi phaùp naøy lieàn töï saùch taán laáy mình, do ñoù chöùng quaû A-la-haùn, ñaày ñuû luïc thoâng. Coøn ñaïi chuùng ñeàu xuùc ñoäng böôùc ra ñaûnh leã Ñöùc Phaät.

M

Thí duï 4: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät thuyeát phaùp cho caùc haøng ñeä töû ôû khu Laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc nöôùc Xaù-veä. Luùc aáy, coù con gaùi cuûa moät vò Phaïm chí, tuoåi khoaûng möôøi boán, möôøi laêm, ñoan chính, thoâng minh raát ñöôïc cha yeâu meán, boãng laâm beänh naëng ñoät ngoät cheát ñi. Ñoàng thôøi ruoäng cuûa vò Phaïm chí ñoù ñang muøa luùa chín cuõng bò löûa ma trôi ñoát chaùy heát saïch. Tai naïn doàn daäp, vò Phaïm chí voâ cuøng ñau buoàn, taâm yù hoaûng loaïn nhö ngöôøi

phaùt cuoàng, khoâng caùch gì giaûi toûa noåi. OÂng nghe ngöôøi ta noùi Phaät laø Baäc Ñaïi Thaùnh, Thaày cuûa caû trôøi ngöôøi, hay thuyeát phaùp giuùp cho chuùng sinh heát phieàn naõo, khoûi khoå ñau, neân tìm ñeán choã Phaät nhôø giuùp ñôõ. Ñeán nôi, oâng ñaûnh leã roài quyø xuoáng thöa: –Baïch Ñöùc Theá Toân, con voán hieám muoän, chæ coù moät ngöôøi con gaùi sôùm hoâm an uûi. Theá maø noù boãng laâm troïng beänh, boû con ra ñi. Tình cha con quyeán luyeán laø leõ töï nhieân, neân con voâ cuøng khoå naõo. Xin Ñöùc Theá Toân oai thaàn giaùo hoùa giuùp cho con giaûi toûa noãi ñau buoàn naøy. Ñöùc Phaät baûo Phaïm chí: –Treân ñôøi coù boán vieäc khoâng theå laâu daøi. Ñoù laø boán vieäc gì? 1. Tröôøng toàn phaûi hoaïi dieät. 2. Giaøu sang phaûi ngheøo heøn. 3. Hoäi hoïp phaûi chia ly. 4. Khoûe maïnh roài phaûi cheát. Roài Theá Toân noùi keä: Tröôøng toàn phaûi dieät Cao seõ ñoå ngaõ Gaëp roài ly bieät Sinh aét töû vong. OÂng Phaïm chí nghe xong, taâm yù khai ngoä xin Phaät xuaát gia laøm Tyø-kheo. Ñöùc Phaät hoan hyû höùa khaû baûo: –Laønh thay, haõy laïi ñaây Tyø-kheo. –Phaïm chí raâu toùc lieàn töï ruïng, thaønh töôùng Sa-moân. Sau ñoù nhôø noã löïc quaùn chieáu lyù voâ thöôøng, chaúng bao laâu oâng chöùng quaû A-la-haùn.

M

Thí duï 5: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù treân nuùi Kyø-xaø-quaät thaønh La-duyeät-kyø. Luùc aáy, trong thaønh coù moät naøng kyõ nöõ teân laø Lieân Hoa. Naøng naøy nhan saéc ñoan chính, caû nöôùc khoâng ai saùnh baèng. Thanh nieân con em caùc nhaø quyeàn quyù ai cuõng haâm moä tranh nhau tìm ñeán. Moät hoâm, naøng Lieân Hoa boãng sinh taâm laønh, ñoøi boû vieäc ñôøi xuaát gia laøm Tyø-kheo-ni. Naøng töø boû taát caû tìm ñeán nuùi Kyø-xaø-quaät nôi Ñöùc Phaät ñang cö

truù. Giöõa ñöôøng, gaëp moät doøng suoái maùt, naøng Lieân Hoa lieàn gheù laïi uoáng nöôùc röûa tay. Laøn nöôùc trong xanh, long lanh hieän leân boùng daùng cuûa naøng: veû maët hoàng thaém, maùi toùc möôït xanh, thaân hình caân ñoái hoaøn haûo. Töï thaáy nhan saéc xinh ñeïp cuûa mình, naøng Lieân Hoa hoái tieác nghó raèng: "Ta sinh ra coù ñöôïc nhan saéc maën maø nhö vaäy, sao laïi nôõ boû ñi ñeå laøm Sa-moân? Ta neân nhaân luùc coøn treû maø höôûng thuï cho thoûa maõn nhöõng khao khaùt rieâng mình." Nghó nhö vaäy xong, naøng lieàn ñi veà. Ñöùc Phaät bieát Lieân Hoa coù theå ñoä ñöôïc, neân hoùa ra moät thieáu nöõ nhan saéc tuyeät traàn hôn xa Lieân Hoa töø phía khaùc ñi ngöôïc chieàu laïi. Lieân Hoa troâng thaáy voâ cuøng yeâu meán, lieàn hoûi thaêm ngöôøi hoùa ra ñoù: –Naøng töø ñaâu ñeán? Choàng con cha anh ôû ñaâu maø ñi moät mình khoâng ai ñi cuøng vaäy? Ngöôøi hoùa ra ñaùp: –Toâi ôû trong thaønh coù vieäc ra ngoaøi, nay ñònh trôû veà nhaø. Chò em mình tuy chöa

quen nhau nhöng coù theå cuøng veà chung. Gaàn ñaây coù bôø nöôùc, chuùng ta tröôùc haõy ñeán ñoù nghæ ngôi, troø chuyeän. Lieân Hoa ñaùp: –Vaäy thì hay laém. Hai ngöôøi cuøng ñeán bôø nöôùc chuyeän troø taâm söï. Moät laùt sau, ngöôøi hoùa ra meät moûi töïa vaøo goái Lieân Hoa nguû. Khoâng ngôø môùi ñoù maø thieáu nöõ ñaõ cheát, thi theå sình leân, hoâi thoái, gioøi boø luùc nhuùc, raêng toùc ruïng rôøi, töù chi tan raõ. Lieân Hoa troâng thaáy heát söùc kinh sôï, thaàm nghó: "Ngöôøi ñeïp nhö vaäy môùi ñoù maø ñaõ khoâng coøn. Naøng ta coøn vaäy, thaân ta haù baûo ñaûm daøi laâu? Phaûi neân ñeán choã Ñöùc Phaät ñeå tinh taán hoïc ñaïo." Ñeán nôi, naøng cuùi saùt ñaát ñaûnh leã Ñöùc Phaät, xong beøn thuaät laïi ñaày ñuû nhöõng vieäc ñaõ thaáy. Ñöùc Phaät noùi vôùi Lieân Hoa: –Ngöôøi ta coù boán vieäc khoâng theå nöông caäy. Ñoù laø boán vieäc gì? 1. Treû trung roài phaûi giaø yeáu. 2. Maïnh khoûe roài phaûi töû vong. 3. Thaân thuoäc vui veû phaûi xa lìa. 4. Cuûa caûi tích tröõ phaûi phaân taùn. Baáy giôø, Ñöùc Phaät lieàn noùi keä: Giaø thì saéc suy Beänh khieán thaân hoaïi Khi maïng ñaõ heát roài Thaân raõ, hö hoaïi. Thaân coù gì quyù Ñoà dô tuoân chaûy Bò beänh taät phuû vaây Chòu hoïa giaø cheát. Buoâng lung theo duïc Taêng theâm ñieàu phi phaùp Ñaâu bieát söï ñoåi thay Thoï maïng voâ thöôøng. Daàu laø con ruoät Cha meï, anh em Khi cheát ñeán nôi Khoâng nöông ai ñöôïc. Naøng Lieân Hoa nghe phaùp xong haân hoan giaûi ngoä, quaùn thaân nhö huyeãn hoùa, maïng soáng chaúng daøi laâu, chæ coù Nieát-baøn laø an oån vónh cöõu, neân ñeán tröôùc Phaät xin xuaát gia laøm Tyø-kheo-ni. Ñöùc Phaät noùi: –Laønh thay! Toùc Lieân Hoa lieàn töï ruïng thaønh Tyø-kheo-ni. Sau ñoù nhôø coâng phu tö duy thieàn quaùn, Tyø-kheo-ni Lieân Hoa ñaõ chöùng quaû A-la-haùn. Nhöõng vò ñöôïc nghe phaùp trong phaùp hoäi, ai naáy ñeàu hoan hyû.

M

Thí duï 6: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät thuyeát phaùp trong vöôøn Truùc taïi thaønh Vöông xaù. Luùc aáy, coù boán anh em Phaïm chí ñaõ chöùng ñöôïc nguõ thoâng, töï bieát sau baûy ngaøy nöõa mình seõ cheát. Do ñoù hoï cuøng baøn vôùi nhau raèng: "Söùc cuûa nguõ thoâng coù theå laøm nghieâng leäch trôøi ñaát, naém giöõ maët trôøi maët

traêng, dôøi nuùi cao, ngöng soâng chaûy… khoâng vieäc naøo laø khoâng laøm ñöôïc, leõ naøo traùnh khoâng khoûi caùi cheát naøy sao?”. Ngöôøi thöù nhaát noùi: –Toâi seõ laën xuoáng bieån, treân khoâng xuaát hieän, döôùi khoâng ñeán ñaùy, ôû giöõa löng chöøng bieån thì quyû voâ thöôøng laøm sao bieát choã maø tìm? Ngöôøi thöù hai noùi: –Toâi chui vaøo giöõa nuùi Tu-di, kheùp nuùi laïi bao boïc xung quanh thì quyû voâ thöôøng bieát ñaâu maø kieám? Ngöôøi thöù ba noùi: –Toâi seõ aån naáp giöõa hö khoâng, quyû voâ thöôøng laøm sao bieát ñöôïc? Ngöôøi thöù tö noùi: –Toâi seõ laãn vaøo trong chôï, quyû voâ thöôøng ñeán baét ñöôïc ngöôøi naøo ñoù thì thoâi, caàn gì phaûi tìm baét toâi? Boán ngöôøi baøn xong, beøn ñeán gaëp vua Ba-tö-naëc töø giaõ: –Thoï maïng cuûa chuùng toâi chæ coøn baûy ngaøy nöõa. Nay chuùng toâi muoán chaïy troán voâ thöôøng, mong raèng seõ thoaùt ñöôïc trôû veà thaêm vua, mong beä haï ban aân.” Noùi xong, boán vò aáy ra ñi troán vaøo choã cuûa mình. Baûy ngaøy sau, maõn haïn kyø boán ngöôøi ñeàu cheát caû, nhö traùi chín töï ruïng. Ngöôøi quaûn lyù chôï baùo cho vua bieát coù moät vò Phaïm chí boãng döng cheát giöõa chôï. Vua chôït tænh ngoä baûo: –Boán ngöôøi cuøng troán nghieäp, moät ngöôøi ñaõ cheát, ba ngöôøi kia laøm sao traùnh khoûi? Vua lieàn cho xa giaù ñeán choã Phaät, ñaûnh leã ngoài qua moät beân roài baïch vôùi Phaät: –Gaàn ñaây, coù boán anh em Phaïm chí ñaõ ñaéc nguõ thoâng, bieát raèng maïng mình saép cheát neân cuøng nhau troán quyû voâ thöôøng. Xin hoûi hieän nay hoï coù traùnh thoaùt ñöôïc khoâng? Ñöùc Phaät ñaùp: –Naøy Ñaïi vöông, ngöôøi ta coù boán vieäc khoâng theå traùnh khoûi. Boán vieäc aáy laø gì? 1. Khi ôû thaân trung aám khoâng theå khoâng thoï sinh. 2. Ñaõ thoï sinh khoâng theå khoâng giaø. 3. Ñaõ giaø khoâng theå khoâng mang beänh. 4. Ñaõ beänh khoâng theå khoâng chòu cheát. Baáy giôø Ñöùc Phaät lieàn noùi keä: Daàu troán ôû hö khoâng Giöõa bieån khôi, nuùi roäng Khoâng moät nôi naøo caû Traùnh khoûi ñöôïc töû vong. Vieäc naøy do mình taïo Laøm sao maø traùnh ñöôïc Ngöôøi vì noù baát an Ñöa ñeán khoå giaø cheát. Bieát voâ thöôøng, töï an Kieán chaáp sinh lieàn heát Tyø-kheo thaéng ma binh

Thoaùt khoûi voøng sinh töû. Vua nghe Ñöùc Phaät noùi xong beøn than: –Laønh thay! Thaät ñuùng nhö lôøi Theá Toân daïy. Boán ngöôøi troán nghieïâp, nhöng trong ñoù moät ngöôøi ñaõ cheát, ba ngöôøi kia laøm sao traùnh ñöôïc. Caùc quan tuøy tuøng nghe Ñöùc Phaät daïy xong ñeàu tin nhaän.

M

Phaåm 2: GIAÙO HOÏC

Thí duï 7: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù ôû tinh xaù Kyø thoï nöôùc Xaù-veä. Ngaøi daïy caùc Tyø-kheo haõy tinh taán tu taäp ñaïo nghieäp, döùt tröø caùc aám caùi, taâm trong saùng, tinh thaàn ñònh tónh, môùi coù theå traùnh ñöôïc caùc khoå. Coù moät Tyø-kheo taâm trí khoâng thoâng ñaït, suoát ngaøy aên no xong laïi vaøo phoøng ñoùng cöûa naèm nguû. OÂng aáy yeâu meán huyeãn thaân, chæ lo höôûng laïc thích yù maø khoâng bieát nghó ñeán voâ thöôøng, khoâng ngôø baûy ngaøy sau maïng mình seõ heát. Ñöùc Phaät xoùt thöông, sôï raèng sau khi oâng maát seõ ñoïa vaøo ñöôøng aùc neân böôùc ñeán phoøng goõ cöûa caûnh tænh oâng: OÂi haõy daäy,

ñöøng meâ Loaøi raän, oác, trai, moït AÅn mình trong baát tònh Meâ hoaëc chaáp laøm thaân. Ñaâu coù bò cheùm thöông Maø taâm nhö treû beänh Ñoái tröôùc bao aùch naïn Laïi tham ñaém nguû ngheâ. Bieát nghó, khoâng phoùng daät Lo hoïc ñaïo töø bi Do ñoù khoâng öu saàu Thöôøng nhôù tröø voïng töôûng. Chaùnh kieán luoân trau doài Laø aùnh saùng giöõa ñôøi Sinh ra, phöôùc ñaày ñuû Cheát khoâng ñoïa aùc ñaïo. Vò Tyø-kheo nghe keä lieàn giaät mình thöùc daäy. OÂng troâng thaáy Ñöùc Phaät ñích thaân khuyeân daïy laïi caøng kinh sôï, neân lieàn ñöùng daäy ñaûnh leã Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät laïi hoûi: –OÂng coù töï bieát tuùc maïng mình khoâng? Vò Tyø-kheo ñaùp: –Vì aám caùi ngaên che neân khoâng bieát ñöôïc. Ñöùc Phaät baûo: –Thuôû quaù khöù, thôøi Phaät Duy Veä, oâng töøng xuaát gia song vì tham meâ lôïi döôõng cung phuïng cho huyeãn thaân, khoâng lo nieäm kinh trì giôùi, aên no laïi nguû khoâng nhôù ñeán leõ voâ thöôøng, neân khi maïng chung thaàn thöùc ñoïa vaøo loaøi raän traûi qua naêm vaïn naêm,

cheát roài laïi ñoïa vaøo loaøi trai, soø vaø saâu moït trong caây, moãi loaøi laïi naêm vaïn naêm nöõa. Boán loaøi naøy sinh tröôûng trong boùng toái, tham yeâu thaân maïng, thích ôû trong choã kín ñaùo toái taêm, laáy ñoù laøm nhaø, khoâng thích aùnh saùng. Chuùng nguû moät giaác daøi ñeán traêm naêm, trieàn mieân trong löôùi toäi loãi maø khoâng mong caàu giaûi thoaùt. Nay oâng nhôø traû heát nghieäp toäi môùi ñöôïc laøm Sa-moân, sao laïi coøn ham nguû khoâng bieát nhaøm chaùn? Baáy giôø, vò Tyø-kheo nghe laïi tuùc duyeân cuûa mình, lieàn hoå theïn sôï haõi, aên naên töï traùch, queùt saïch maây muø nguõ caùi, chöùng ñaéc quaû A-la-haùn.

M

Thí duï 8: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä, vì töù chuùng trôøi ngöôøi thuyeát phaùp. Luùc aáy, coù moät vò Tyø-kheo treû tuoåi, taùnh tình khôø daïi chaát tröïc, chöa hieåu ñöôïc yeáu nghóa cuûa ñaïo. Vò aáy vì tình yù maïnh meõ luoân nghó ñeán duïc, khoâng töï kieàm cheá ñöôïc, neân luoân bò löûa duïc thieâu ñoát, phieàn naõo nhieãu loaïn khoâng giaûi thoaùt ñöôïc. Vò aáy ngoài suy nghó: “Neáu ta chaët ñöùt nam caên, sau naøy seõ thanh tònh ñaéc ñaïo.” Nghó sao laøm vaäy, vò aáy lieàn ñi ñeán nhaø ngöôøi ñaøn-vieät möôïn caây buùa roài veà phoøng ñoùng cöûa, côûi ñoà, ngoài treân vaùn ñònh töï chaët ñöùt nam caên. OÂng cho raèng: “Chính caùi naøy khieán cho ta ñau khoå, traûi qua sinh töû bieát bao soá kieáp, troâi laên trong tam ñoà luïc ñaïo ñeàu do nöõ saéc. Neáu khoâng chaët noù ñi laøm sao ñaéc ñaïo?”. Ñöùc Phaät bieát oâng naøy vì ngu si neân môùi suy nghó vaø haønh ñoäng nhö vaäy. Thaät ra, ñaïo do cheá phuïc taâm, taâm laø nguoàn goác. Khoâng bieát laøm theá laø phaûi cheát, maø töï huûy hoaïi thaân theå chæ gaây theâm toäi ñoïa, maõi chòu ñau khoå! Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn böôùc vaøo phoøng vò aáy, hoûi: –OÂng ñònh laøm gì ñaáy? Vò Tyø-kheo lieàn buoâng buùa, maëc ñoà laïi, roài thöa: –Con hoïc ñaïo ñaõ laâu maø chöa hieåu ñöôïc phaùp moân tu taäp. Moãi khi toïa thieàn, taâm an ñònh saép ñaéc ñaïo laïi bò duïc nieäm che ngaên, löûa loøng löøng laãy, taâm trí meâ môø, khoâng coøn phaân bieät gì nöõa. Con heát söùc töï traùch, nghó raèng vieäc naøy ñeàu do nam caên ñoøi

hoûi, neân möôïn buùa ñònh chaët ñöùt noù ñi. Ñöùc Phaät nghe xong lieàn baûo: –OÂng sao ngu si khoâng hieåu ñaïo lyù? Ngöôøi muoán caàu ñaïo tröôùc phaûi döùt tröø si meâ roài sau môùi cheá phuïc taâm. Taâm laø nguoàn goác cuûa thieän aùc. Muoán döùt tröø taän goác reã aùi duïc phaûi cheá phuïc taâm. Taâm an ñònh, yù thoâng hieåu môùi ñaéc ñaïo ñöôïc. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Hoïc ñaïo tröôùc tröø goác Baét vua, ly khai quan Keû tuøy tuøng tan raõ Laø Ñaïo nhaân baäc thöôïng. Ñöùc Phaät laïi noùi: –Trong möôøi hai nhaân duyeân, si ñöùng ñaàu. Si laø nguoàn cuûa caùc toäi; trí laø goác cuûa caùc haïnh. Vì vaäy phaûi döùt tröø si, sau ñoù taâm môùi an ñònh. Nghe Ñöùc Phaät daïy xong, vò Tyø-kheo aáy hoå theïn töï traùch: –Ta vì ngu si meâ hoaëc, tröôùc giôø khoâng hieåu roõ kinh ñieån neân môùi coù suy nghó vaø

haønh ñoäng sai laàm nhö vaäy. Nay ñöôïc nghe nhöõng lôøi Phaät daïy, thaät laø vi dieäu laém thay! Nhôø ñoù, vò aáy thieàn quaùn theo doõi hôi thôû, kieåm soaùt noäi taâm, haøng phuïc tình yù, döùt heát duïc voïng, ñöôïc chaùnh ñònh chöùng quaû A-la-haùn ngay tröôùc Ñöùc Phaät.

M

Thí duï 9: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi nuùi Linh thöùu, thaønh La-duyeät-kyø vì haøng trôøi ngöôøi, quoác vöông, ñaïi thaàn… thuyeát phaùp cam loä. Luùc aáy, coù moät vò Tyø-kheo taùnh neát cang cöôøng, duõng maõnh. Ñöùc Phaät bieát roõ taâm yù, neân daïy vò aáy: –OÂng haõy ra khe nuùi Quyû thaàn phía sau nuùi, ngoài döôùi coäi caây maø tu taäp soå töùc caàu ñöôïc chaùnh ñònh. Haõy theo doõi hôi thôû bieát roõ daøi ngaén, giöõ taâm yù (an ban thuû yù), döùt voïng töôûng, heát ñau khoå seõ ñöôïc Nieát-baøn. Tyø-kheo vaâng lôøi ñeán khe nuùi toïa thieàn. Nuùi röøng vaéng veû, ñoàng voïng tieáng quyû thaàn troø chuyeän ñaõ khieán cho Tyø-kheo sinh loøng sôï haõi, khoâng sao an taâm ñöôïc. Vò aáy hoái haän thaàm nghó: “Mình thuoäc doøng doõi lôùn, giaøu sang sung söôùng maø khoâng chòu ôû nhaø, laïi ñi xuaát gia. Hoïc ñaïo chæ thaáy coâ tòch, ôû choán saâu khoâng baïn beø, khoâng ngöôøi qua laïi chæ coù quyû thaàn ñe doïa thoâi.” Vò aáy suy nghó nhö vaäy, ñònh boû ñi thì Ñöùc Theá Toân ñaõ ñeán beân caïnh, ngoài xuoáng moät goác caây roài hoûi: –OÂng ôû ñaây moät mình coù sôï haõi khoâng? Vò Tyø-kheo ñaùp: –Ñaây laø laàn ñaàu tieân con vaøo nuùi tu taäp, neân thaät raát buoàn lo. Giaây laùt, coù moät con voi chuùa ñeán goác caây caïnh beân naèm, trong loøng hoan hyû khoan khoaùi vì xa laùnh ñöôïc baày ñaøn roän raøng, oàn naùo. Ñöùc Phaät bieát ñöôïc yù cuûa voi beøn hoûi vò Tyø-kheo: –OÂng coù bieát con voi naøy vì lyù do gì ñeán ñaây chaêng? Vò Tyø-kheo ñaùp: –Baïch Ñöùc Theá Toân, con khoâng bieát. Ñöùc Phaät baûo: –Con voi naøy coù hôn naêm traêm quyeán thuoäc lôùn nhoû. Vì chaùn ngaùn baày ñaøn neân boû ñi ñeán ñaây naèm döôùi goác caây vaø nghó raèng: “Xa ñöôïc nguïc tuø aân aùi thaät an vui bieát bao!”. Voi laø loaøi suùc sinh coøn bieát nghó ñeán raûnh rang yeân tónh, huoáng chi oâng laø ngöôøi töø boû nguõ duïc ôû gia ñình, caàu ñöôïc giaûi thoaùt maø laïi mong muoán coù beø baïn. Neân bieát baïn beø ngu aùm gaây ra raát nhieàu tai hoïa. Haõy ôû moät mình khoâng tieáp xuùc baøn luaän. Thaø soáng tu hoïc moät

mình hôn laø keát baïn vôùi keû ngu. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Neân hoïc ñoäc cö Khoâng coù baïn hieàn Moät mình tu thieän Khoâng baïn keû ngu. Vui tu giôùi haïnh Caàn chi baïn löõ Moät mình voâ öu Nhö voi giöõa röøng.

Nghe Ñöùc Phaät noùi xong, vò Tyø-kheo chôït tænh ngoä, thieàn quaùn lôøi Phaät daïy lieàn ñaéc quaû A-la-haùn. Caùc quyû thaàn nôi khe nuùi cuõng ñöôïc nghe hieåu, phaùt taâm quy y laøm ñeä töû Phaät. Töø ñoù hoï phuïng trì giaùo phaùp, khoâng coøn laøm haïi nhaân daân. Ñöùc Phaät vaø vò Tyø-kheo môùi ñaéc quaû cuøng nhau trôû laïi tinh xaù.

M Phaåm 3: HOÄ GIÔÙI

Thí duï 10: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi tinh xaù Kyø hoaøn nöôùc Xaù-veä, vì haøng trôøi ngöôøi thuyeát phaùp. Luùc aáy, ôû thaønh La-duyeät-kyø coù hai vò taân hoïc Tyø-kheo muoán gaëp ñöôïc toân dung Ñöùc Theá Toân, khoâng ngaïi xa xoâi leân ñöôøng sang nöôùc Xaù-veä. Con ñöôøng giöõa hai nöôùc hoang vaéng khoâng coù daân cö, laïi gaëp luùc haïn haùn, caùc suoái nöôùc ñeàu khoâ caïn. Hai vò Tyø- kheo ñi xa meät moûi, noùng böùc vaø nhaát laø ñoùi khaùt. Hoï boãng gaëp moät vuõng nöôùc coøn ñoïng laïi giöõa loøng suoái, nhöng nöôùc aáy laïi coù caùc loaøi coân truøng nhoû khoâng theå uoáng ñöôïc. Hai vò baøn vôùi nhau: –Chuùng ta töø xa ñeán, coát yù laø gaëp ñöôïc Ñöùc Theá Toân, khoâng ngôø hoâm nay laïi phaûi cheát nôi ñaây. Moät ngöôøi ñeà nghò: –Chuùng ta haõy uoáng nöôùc ñeå giöõ maïng soáng cuûa mình ñeán ra maét Phaät. Ai maø bieát ñöôïc chuyeän nhoû nhaët naøy? Ngöôøi kia traû lôøi: –Ñöùc Phaät cheá giôùi laáy Töø bi baát saùt laøm ñaàu. Chuùng ta gieát haïi chuùng sinh ñeå giöõ söï soáng cho mình thì daàu gaëp Phaät naøo coù ích gì? Toâi thaø giöõ giôùi maø cheát, quyeát khoâng phaïm giôùi maø soáng! Do ñoù, moät vò uoáng nöôùc thoûa thích roài leân ñöôøng ñi tieáp. Coøn vò kia vì khoâng uoáng neân ñaõ cheát khaùt, lieàn sinh leân cung trôøi Ñao-lôïi thöù hai. Vò trôøi aáy quaùn saùt tuùc maïng cuûa mình, neân suy nghó: “Ta nhôø trì giôùi khoâng phaïm neân nay môùi ñöôïc sinh leân coõi naøy, phöôùc baùo quaû thaät chaúng xa!”. Nghó nhö vaäy xong, vò trôøi aáy beøn mang höông hoa xuoáng ñeán choã Phaät, ñaûnh leã cuùng döôøng roài ñöùng qua moät beân. Coøn vò Tyø-kheo uoáng nöôùc sau nhieàu ngaøy ñi ñöôøng khoå nhoïc, cuoái cuøng cuõng ñaõ ñeán nôi. Vò aáy thaáy Ñöùc Theá Toân thaàn ñöùc uy nghi beøn cuoái ñaàu laøm leã roài khoùc loùc thöa: –Baïch Ñöùc Theá Toân, con cuøng ñi vôùi moät ngöôøi baïn, nhöng chaúng may vò aáy ñaõ cheát doïc ñöôøng. Thaät caûm thöông cho vò aáy khoâng gaëp ñöôïc Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät baûo: –Ta ñaõ bieát roõ. Roài Ngaøi chæ vò trôøi ñöùng beân caïnh noùi: –Vò trôøi naøy chính laø baïn oâng! Vò aáy nhôø giöõ troïn giôùi phaùp neân ñöôïc sinh Thieân laïi ñeán ñaây tröôùc. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân veùn y baøy ngöïc cho vò aáy thaáy roài noùi: –OÂng thaáy thaân Ta maø khoâng giöõ gìn giôùi phaùp, tuy noùi thaáy Ta maø Ta khoâng thaáy oâng. Coøn ngöôøi caùch xa Ta ngaøn daëm maø gìn giöõ kinh giôùi, thì thaïât gaàn guõi tröôùc maët Ta. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä:

Ña vaên hoïc roäng

Nghieâm trì giôùi luaät
Hai ñôøi ñeàu khen
Sôû nguyeän thaønh töïu.
Keû ít nghe, hoïc keùm
Giöõ giôùi khoâng nghieâm
Hai ñôøi ñau khoå
Sôû nguyeän cuõng tieâu.
Phaøm hoïc coù hai
Thöôøng gaàn nghe daïy
Hieåu roõ nghóa lyù
Khoán chaúng ñoåi thay.
Vò Tyø-kheo nghe keä xong, suy xeùt laïi vieäc laøm cuûa mình caûm thaáy hoå theïn beøn ñaûnh leã Ñöùc Theá Toân caàu xin saùm hoái. Coøn vò trôøi nghe keä taâm raát hoan hyû, chöùng ñöôïc
Phaùp nhaõn. Chuùng hoäi trôøi, ngöôøi khoâng ai laø khoâng y giaùo phuïng haønh.
M Phaåm 4: ÑA VAÊN

Thí duï 11: Thuôû xöa, ôû nöôùc Xaù-veä coù hai vôï choàng nhaø ñaõ ngheøo maø laïi keo baån, khoâng tin ñaïo ñöùc. Ñöùc Phaät thöông xoùt hoï ngu meâ, muoán cöùu ñoä neân hoùa laøm moät vò Sa-moân töôùng maïo taàm thöôøng, ñoùi raùch ñeán nhaø ñoù khaát thöïc. Luùc aáy, ngöôøi choàng ñi vaéng, ngöôøi vôï thaáy Sa-moân lieàn naëng lôøi maéng chöûi, baát keå ñaïo lyù. Vò Sa-moân noùi: –Toâi laø tu só ñi xin ñeå soáng qua ngaøy. Coâ khoâng neân chöûi maéng nhö vaäy. Toâi chæ mong ñöôïc moät böõa côm thoâi. Baø vôï baûo: –Duø oâng coù ñöùng cheát ngay ñoù toâi cuõng khoâng cho, huoáng chi laø maïnh khoûe nhö vaäy maø mong toâi cho aên! OÂng ôû ñoù chæ toán thôøi gian voâ ích, neân sôùm cuùt ñi cho roài! Nghe vaäy, vò Sa-moân lieàn ñöùng ngay ñoù trôïn maét taét hôi, hieän ra töôùng cheát, thaân theå sình chöôùng, mieäng muõi gioøi boø, buïng nöùt ruoät raõ, ñoà baát tònh chaûy traøn. Baø aáy troâng thaáy sôï haõi, hoaûng hoàn boû chaïy. Baáy giôø Sa-moân hieän töôùng laïi nhö cuõ, boû ñi ñeán goác caây caùch nhaø aáy vaøi daëm ngoài nghæ. Ngöôøi choàng veà giöõa ñöôøng boãng thaáy vôï mình chaïy hôùt hô hôùt haõi, aáy laøm laï lieàn hoûi nguyeân do. Baø vôï keå laïi coù moät oâng Sa-moân laøm mình sôï haõi nhö vaäy. Ngöôøi choàng nghe xong, ñuøng ñuøng noåi giaän, beøn hoûi: –OÂng aáy baây giôø ôû ñaâu? Ngöôøi vôï ñaùp: –Ñaõ boû ñi roài, nhöng chaéc chöa xa laém. OÂng choàng voäi mang cung, xaùch ñao laàn theo daáu veát tìm ñeán choã Sa-moân, ñònh cheùm cheát oâng ta. Vò Sa-moân lieàn hoùa ra toøa thaønh pha leâ nhoû vaây boïc quanh mình. Ngöôøi choàng ñi quanh maáy voøng khoâng caùch naøo vaøo ñöôïc, neân hoûi Ñaïo nhaân: –Naøy ñaïo só, sao oâng khoâng môû cöûa thaønh? Sa-moân ñaùp: –Muoán môû cöûa thaønh, oâng haõy quaêng boû cung ñao ñi.

Ngöôøi choàng suy nghó: “Mình neân nghe lôøi oâng aáy. Neáu vaøo thaønh, mình tay khoâng cuõng ñuû söùc ñaùnh cheát oâng ta.” Nghó vaäy xong, oâng quaêng cung boû ñao, song cöûa thaønh vaãn khoâng môû. OÂng thaáy vaäy noùi vôùi Sa-moân: –Toâi

ñaõ quaêng boû cung ñao ñi roài, sao cöûa thaønh vaãn khoâng môû? Vò sa-moân ñaùp: –Ta muoán noùi oâng haõy neùm boû cung ñao aùc yù trong taâm, chôù khoâng phaûi neùm boû cung ñao trong tay! Baáy giôø, ngöôøi choàng trong loøng kinh sôï, khoâng ngôø Sa-moân laø baäc Thaàn thaùnh bieát ñöôïc taâm mình. OÂng beøn daäp ñaàu saùm hoái roài baïch raèng: –Con coù vôi teä haïi khoâng bieát baäc Chaân nhaân, ñaõ khieán con khôûi aùc nieäm. Xin ngaøi Töø bi tha thöù loãi laàm. Nay con xin daãn vôi ñeán saùm hoái, nghe lôøi khuyeân daïy ñeå bieát tu ñaïo. Noùi xong, ngöôøi aáy ñöùng daäy ra veà. Ngöôøi vôi ñoùn choàng hoûi: –OÂng Sa-moân aáy ñaâu roài? Ngöôøi choàng beøn thuaät laïi ñaày ñuû oai ñöùc thaàn thoâng cuûa vò Sa-moân roài khuyeân: –Vò Sa-moân aáy vaãn coøn ôû ñoù, baø neân ñeán saùm hoái ñeå dieät tröø toäi loãi. Hai vôi choàng ñeán choã vò Sa-moân, naêm voùc phuû phuïc saùt ñaát ñaûnh leã xin saùm hoái, nguyeän laøm ñeä töû, roài quyø thaúng hoûi: –Ngaøi laø baäc Thaàn thoâng oai ñöùc, coù theå hoùa ra thaønh pha leâ kieân coá khoù theå vöôït qua, taâm ñònh trí saùng, maõi maõi khoâng coøn saàu lo laø thöïc haønh ñaïo ñöùc gì maø ñöôïc nhö vaäy? Vò Sa-moân ñaùp: –Ta nhôø hoïc roäng giaùo phaùp khoâng bieát nhaøm chaùn, phuïng haønh chaùnh ñaïo khoâng coù giaûi ñaõi, tinh taán trì giôùi tu tueä khoâng phoùng daät, neân ñaït ñeán Nieát-baøn. Baáy giôø vò Sa-moân lieàn noùi keä: Ña vaên: söùc kieân coá Phuïng phaùp: bôø töôøng thaønh Tinh taán: khoù phaù vöôït Nhôø ñoù giôùi tueä sinh. Ña vaên giuùp saùng taâm Taâm saùng, trí tueä taêng Coù trí hieåu roäng nghóa Roõ nghóa tu khoâng laàm. Ña vaên heát öu phieàn Luoân vui trong thieàn ñònh Kheùo noùi phaùp cam loä Ñeán ñöôïc choã voâ sinh. Nhôø nghe, bieát phaùp luaät Heát nghi, thaáy ñaïo chaùnh Do nghe heát phi phaùp Tu ñeán baát töû thaønh. Sa-moân noùi keä xong, hieän laïi thaân Phaät, haøo quang röïc rôõ soi saùng caû ñaát trôøi. Hai vôi choàng vöøa kinh ngaïc, vöøa sôï haõi, heát loøng aên naên caûi aùc, ñaûnh leã Ñöùc Theá Toân. Nhôø ñoù, hoï tieâu ñöôïc hai möôi öùc kieáp toäi aùc, ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn.

M

Thí duï 12: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi tinh xaù Myõ aâm nöôùc Caâu-sieåm-ni vì töù chuùng ñeä töû giaûng noùi chaùnh phaùp. Luùc aáy, coù moät vò Baø-la-moân thoâng minh hoïc roäng, hieåu bieát raát nhieàu kinh saùch, khoâng vieäc gì maø khoâng thoâng. OÂng ta nhaân ñoù coáng cao ngaõ maïn cho laø thieân haï khoâng ai baèng mình. OÂng ñi khaép nôi tìm ngöôøi tranh luaän, nhöng khoâng ai daùm ñoï söùc. Moät hoâm, giöõa ban ngaøy oâng caàm ñuoác ñi giöõa choán thò thaønh. Ngöôøi ta laáy laøm laï hoûi: –OÂng vì sao ban ngaøy caàm ñuoác ñi ñöôøng Vò Baø-la-moân ñaùp: –Treân ñôøi ñeàu laø ngöôøi ngu toái, maét khoâng troâng thaáy gì caû, cho neân ta caàm ñuoác ñeå soi saùng cho hoï. Ngöôøi ñôøi nhìn ngoù maø chaúng ai daùm goùp lôøi gì. Ñöùc Phaät bieát Baø-la-moân coù phöôùc duyeân ñôøi tröôùc ñaùng ñöôïc ñoä, song neáu oâng ta coáng cao caàu danh, khoâng nghó ñeán voâ thöôøng, caäy mình khinh ngöôøi nhö vaäy seõ ñoïa vaøo ñòa nguïc, voâ soá kieáp khoù mong ra khoûi. Ngaøi lieàn hoùa ra moät nhaø Hieàn trieát ngoài giöõa chôï, goïi vò Baø-la-moân laïi hoûi: –Vì sao oâng laïi laøm nhö vaäy? Vò Baø-la-moân ñaùp: –Vì moïi ngöôøi ngu toái, ngaøy ñeâm khoâng thaáy aùnh saùng neân toâi caàm ñuoác soi

roïi cho hoï. Nhaø hieàn trieát laïi hoûi: –Trong kinh coù noùi ñeán boán phaùp saùng suoát, oâng ñaõ nghe qua chöa? Ñaùp: –Toâi chöa nghe qua. Nhaø hieàn trieát noùi: –Boán phaùp ñoù laø: 1. Hieåu thoâng thieân vaên ñòa lyù vaø söï ñieàu hoøa boán muøa. 2. Hieåu thoâng tinh tuù vaø söï vaän chuyeån nguõ haønh. 3. Naém vöõng caùch trò nöôùc an daân. 4. Naém vöõng vieäc caàm quaân chaúng ñeå thaát traän. OÂng laø Baø-la-moân coù thoâng thaïo boán phaùp naøy khoâng? Baø-la-moân nghe noùi trong loøng raát hoå theïn, neùm boû ñuoác ñi, roài chaép tay cung kính, thaàm bieát raèng mình coøn keùm coûi. Ñöùc Phaät bieát taâm oâng ñaõ thuaàn lieàn hieän laïi thaân Phaät, haøo quang röïc rôõ toûa khaép ñaát trôøi, roài duøng gioïng trong treûo noùi keä: Neáu hieåu bieát chuùt ít Töï cao, khinh khi ngöôøi Nhö ñuoác, keû muø caàm Ngöôøi saùng, mình toái taêm. Ñöùc Phaät noùi keä xong, baûo vôùi Baø-la-moân: –Khoâng coù ai ngu toái hôn oâng ban ngaøy laïi caàm ñuoác ñi vaøo ñoâ thò. Söï hieåu bieát cuûa oâng thaät nhoû nhoi, chöa baèng haït buïi. Baø-la-moân nghe xong toû veû hoå theïn, cuùi ñaàu ñaûnh leã xin laøm ñeä töû. Ñöùc Phaät nhaän lôøi cho oâng laøm Sa-moân. Nhôø taâm trí khai saùng, voïng töôûng an ñònh neân oâng lieàn chöùng quaû A-la-haùn.

M

Thí duï 13: Thuôû xöa, nöôùc Xaù-veä coù moät vò ñaïi tröôûng giaû teân laø Tu-ñaït ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø- hoaøn. Baïn oâng laø tröôûng giaû Hieáu Thí laïi khoâng tin ñaïo Phaät vaø caùc y thuaät. Moät hoâm, tröôûng giaû Hieáu Thí laâm troïng beänh naèm lieät treân giöôøng. Thaân thuoäc vaø baïn beø nghe tin ñeán thaêm, khuyeân oâng neân trò beänh, nhöng oâng khaêng khaêng daàu cheát cuõng khoâng chòu. OÂng traû lôøi vôùi moïi ngöôøi: –Toâi thôø maët trôøi, maët traêng, trung vôùi vua, hieáu vôùi cha. Toâi nguyeän theo suoát ñôøi, daàu cheát cuõng khoâng ñoåi chí. Tröôûng giaû Tu-ñaït noùi: –Thaày toâi chính laø Ñöùc Phaät, oai ñöùc khaép nôi, ai gaëp ñeàu ñöôïc lôïi ích. Anh haõy thöû thænh Ngaøi ñeán giaûng kinh, chuù nguyeän. Nghe ñöôïc lôøi Phaät daïy seõ caûi thieän ngoân haønh, khoâng gioáng vôùi caùc ñaïo khaùc ñaâu. Coøn vieäc theo hay khoâng theo, ñoù laø tuøy ôû yù anh. Anh beänh laâu ngaøy nhö vaäy, bieát ñaâu nhôø phöôùc thænh Phaät seõ ñöôïc thuyeân giaûm. Hieáu Trí ñaùp: –Toát laém, xin anh haõy thænh Phaät vaø chuùng ñeä töû giuøm toâi. Tröôûng giaû Tu-ñaït lieàn thænh Phaät vaø Taêng chuùng. Ñöùc Phaät ñeán tröôùc cöûa nhaø tröôûng giaû Hieáu Thí beøn phoùng haøo quang soi khaép trong ngoaøi. Hieáu Thí thaáy ñöôïc aùnh saùng taâm sinh hoan hyû, thaân theå nheï nhoõm. Ñöùc Phaät ñeán tröôùc Hieáu Thí ngoài xuoáng, roài an uûi thaêm hoûi: –OÂng beänh ra sao? Tröôùc giôø tin thôø vò Thaàn naøo vaø ñaõ trò lieäu gì chöa? Tröôûng giaû thöa: –Baïch Ñöùc Phaät, con phuïng thôø maët trôøi, maët traêng, vua chuùa, toå tieân. Con töøng kính giöõ trai giôùi caàu cuùng ñuû ñieàu. Theá nhöng nay bò beänh ñaõ laâu maø vaãn chöa ñöôïc aân cöùu giuùp. Coøn vieäc y döôïc, chaâm cöùu laø ñieàu gia ñình kieâng kî. Ñeán nhö vieäc tu hoïc kinh giôùi, gaây taïo phuùc ñöùc chuùng con voán khoâng bieát gì. Töø toå tieân truyeàn ñeán nay, gia ñình con ñeàu tuaân thuû nghieâm ngaët nhö theá. Ñöùc Phaät noùi vôùi tröôûng giaû: –Ngöôøi soáng ôû ñôøi

coù ba tröôøng hôïp bò cheát oan: 1. Coù beänh khoâng ñieàu trò. 2. Ñieàu trò khoâng caån thaän. 3. Khoâng bieát phaûi traùi, töï tieän ñieàu trò böøa theo yù ngoan coá cuûa mình. Beänh naøy khoâng theå nhôø vaøo maët trôøi, maët traêng, trôøi ñaát, toå tieân, vua chuùa hay cha meï maø coù theå trò laønh beänh. Phaûi saùng suoát hieåu ñaïo, tuøy thôøi trò lieäu cho ñöôïc an oån. Töù ñaïi baát hoøa noùng laïnh thì caàn y döôïc. Bò taø ma nhieãu loaïn thì caàn tu nieäm kinh giôùi. Phuïng thôø caùc baäc Hieàn thaùnh, thöông yeâu cöùu giuùp khoå naïn chuùng sinh, ñem oai thaàn phöôùc ñöùc baûo boïc quaàn sinh, duøng ñaïi trí tueä dieät tröø aám caùi. OÂng neáu laøm ñöôïc nhö vaäy thì ñôøi naøy seõ ñöôïc soáng an laønh, khoâng bò cheát oan. Nhôø giôùi ñöùc trí tueä thanh tònh, neân ñôøi ñôøi thöôøng ñöôïc an oån.

Roài Ñöùc Theá Toân noùi keä:
Thôø maët trôøi vì saùng
Thôø cha vì nghóa aân
Thôø vua vì uy löïc
Thôø thaày vì nghe ñaïo.
Caàu y só vì maïng
Döïa cöôøng haøo vì hôn
Hieåu phaùp nhôø trí tueä
Tu phöôùc ñôøi ñôøi vui.
Xeùt baïn: xem vieäc laøm
Roõ baïn: luùc naïn gaáp
Hieåu vôï: khi hoan laïc
Bieát keû trí: qua lôøi.
Laø thaày gioûi thaáy ñaïo
Giaûi nghi, giuùp troø hieåu
Daïy cho phaùp thanh tònh
Giöõ gìn ñöôïc Phaùp taïng.
Nhôø nghe hieän ñôøi lôïi
Caû vôï con, anh em
Ñôøi sau cuõng lôïi ích
Nghe nhieàu thaønh Thaùnh trí.
Thu nhieáp nhôø hieåu nghóa
Hieåu nghóa giôùi trang nghieâm
Ngöôøi thoï phaùp haønh trì
Nhôø ñoù beänh ñöôïc an.
Ñöôïc vaäy, heát giaän saàu
Cuõng khoâng coù tai öông
Muoán an oån kieát töôøng
Haõy thôø ngöôøi hoïc roäng.

Baáy giôø tröôûng giaû nghe Ñöùc Phaät thuyeát phaùp, nhöõng nghi ngôø lieàn döùt saïch nhö maây muø tan taùc. OÂng cho môøi löông y ñeán trò beänh vaø chuyeân taâm tu hoïc ñaïo. Nhôø vaäy töù ñaïi ñieàu hoøa, beänh taät khoâng coøn, nhö uoáng nöôùc cam loä, trong ngoaøi khoan khoaùi, thaân taâm an ñònh, ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Thaân thuoäc vaø ngöôøi trong nöôùc ai naáy ñeàu kính neå oâng.
M

Thí duï 14: Thuôû xöa, phía Nam nöôùc La-duyeät-kyø coù moät nuùi lôùn caùch thaønh hai traêm daëm. Caùc nöôùc phía Nam ñöôøng ñi ñeàu ngang qua ngoïn nuùi saâu thaúm naøy. Trong nuùi coù naêm traêm teân cöôùp döïa vaøo ñòa theá hieåm trôû ñeå cöôùp boùc. Veà sau chuùng laïi loäng haønh gaây haïi tanh baønh, khieán caùc thöông buoân bò cöôùp khoâng daùm ñi qua. Giao loä chính do ñoù bò taéc ngheõn. Quoác vöông ñaõ nhieàu laàn ñem binh truy queùt boïn chuùng nhöng vaãn khoâng baét

ñöôïc. Baáy giôø Ñöùc Phaät ñang giaùo hoùa ôû trong nöôùc. Ngaøi thöông xoùt chuùng sinh, nghó raèng boïn cöôùp kia khoâng bieát toäi phöôùc, cho neân ñôøi coù Nhö Lai maø maét hoï khoâng troâng thaáy, phaùp vang reàn maø tai hoï khoâng nghe. Ta neáu khoâng ñeán hoùa ñoä, hoï seõ maõi maõi sa ñoïa nhö ñaù chìm döôùi vöïc saâu. Vì vaäy Ñöùc Phaät lieàn hoùa ra moät ngöôøi aên maëc ñeïp ñeõ côõi ngöïa ñeo kieám, tay caàm cung teân. Con ngöïa ñöôïc thaéng yeân vaøng, daøm naïm baïc, laïi coù ñeo vieân ngoïc Minh nguyeät treân mình. Ngöôøi aáy côõi ngöïa thuùc chaïy vaøo nuùi. Boïn cöôùp troâng thaáy möøng rôõ vì gaëp ñöôïc moùn bôû. Chuùng nghó: “Mình nhieàu naêm aên cöôùp maø chöa gaëp ñöôïc moùn haøng naøo ñaéc giaù nhö vaäy. Vôùi söùc moät ngöôøi maø choáng laïi chuùng ta coù khaùc chi laáy tröùng choïi ñaù?”. Suy nghó nhö vaäy neân caû boïn ñeàu keùo ra chaën ngöïa laïi, roài bao vaây ruùt ñao giöông cung ñònh traán loät. Luùc aáy ngöôøi ñöôïc hoùa ra lieàn giöông cung baén, muùa kieám cheùm khieán moãi teân cöôùp ñeàu truùng teân vaø mang thöông. Vì muõi teân saâu, veát thöông naëng neân caû boïn ñeàu teù laên loän treân ñaát. Naêm traêm teân cöôùp laàn löôït daäp ñaàu xin quy haøng, thöa: Ngaøi laø Thaàn tieân phöông naøo maø oai löïc nhö vaäy? Xin ngaøi haõy tha cho chuùng con ñöôïc soáng. Chuùng con bò thöông, ñau nhöùc khoâng chòu ñöïng noåi, xin mau haõy nhoå teân, trò laønh veát thöông cho chuùng con ngay. Ngöôøi ñöôïc hoùa ra ñaùp: –Veát thöông naøy chöa phaûi naëng, muõi teân naøy chöa phaûi saâu. Trong thieân haï, veát thöông naëng nhaát khoâng gì hôn lo aâu; taøn haïi lôùn nhaát khoâng gì hôn ngu muoäi. Caùc ngöôi mang moái lo aâu do loøng tham caàu, taâm ngu muoäi do ham gieát haïi thì ñao thöông ñoäc tieãn naøy roát laïi khoâng theå chöõa khoûi. Goác reã cuûa hai thöù naøy raát saâu chaéc, daàu keû löïc só maïnh meõ cuõng khoâng nhoå noåi. Chæ coù giaùo phaùp giôùi luaät, ña vaên trí tueä môùi coù theå trò laønh taâm beänh, nhoå saïch buoàn, yeâu, ngu si, coáng cao. Haõy cheá phuïc tham duïc maïnh meõ vaø gaây taïo phöôùc ñöùc, tu hoïc trí tueä môùi coù theå tröø ñöôïc caùc tai hoïa treân, maõi maõi ñöôïc an oån. Baáy giôø hoùa nhaân lieàn hieän laïi thaân Phaät saéc vaøng thuø dieäu vaø noùi keä: Saàu lo, veát thöông naëng Ngu muoäi, muõi teân saâu Daàu maïnh khoâng nhoå noåi Ña vaên tröø ñöôïc thoâi. Muø

töø ñoù ñöôïc maét Toái töø ñoù ñöôïc ñeøn Ai daïy baûo theá gian Nhö ngöôøi saùng daãn loøa. Vaäy haõy döùt si meâ Boû giaøu sang kieâu maïn Sieâng hoïc baäc Ña vaên Ñoù laø tích tuï ñöùc. Baáy giôø naêm traêm teân cöôùp thaáy haøo quang Ñöùc Phaät, laïi ñöôïc nghe keä khai thò neân ñaûnh leã quy y, heát loøng aên naên chöøa ñoåi. Do ñoù veát thöông hoï cuõng töï nhieân laønh laïi. Hoï voâ cuøng hoan hyû, taâm trí khai thoâng, thoï trì Nguõ giôùi. Töø ñoù trong nöôùc trôû laïi yeân bình, nhaân daân ai cuõng hoan hyû. M

Phaåm 5: ÑOÁC TÍN

Thí duï 15: Thuôû xöa, phía Ñoâng nam nöôùc Xaù-veä coù moät con soâng lôùn vöøa roäng laïi vöøa saâu. Beân bôø soâng coù hôn naêm traêm gia ñình cö truù chöa nghe bieát haïnh ñaïo ñöùc ñoä theá. Hoï quen thoùi öông ngaïnh, doái traù, ham lôïi, buoâng lung theo tình yù. Ñöùc Theá Toân thöôøng quaùn saùt ai caên taùnh coù theå ñoä ñöôïc thì ñeán hoùa ñoä. Baáy giôø Ngaøi thaáy caùc gia ñình coù phöôùc duyeân ñaùng ñoä, neân ñeán beân bôø soâng ngoài döôùi moät coäi caây. Ngöôøi laøng thaáy haøo quang ñöùc töôùng cuûa Phaät, ai cuõng kinh ngaïc cung kính, ñoàng ñeán ñaûnh leã vaø hoûi thaêm. Ñöùc Phaät baûo moïi ngöôøi ngoài xuoáng roài thuyeát phaùp cho hoï nghe. Nhöng taäp khí gian doái, giaûi ñaõi cuûa hoï quaù daøy, neân daàu hoï nghe maø khoâng tin nhaän lôøi chaân thaät. Ñöùc Phaät beøn hoùa ra moät ngöôøi töø beân kia soâng ñi treân maët nöôùc, nöôùc chæ ngaäp maét caù, höôùng ñeán choã Phaät. Ngöôøi ñoù ñeán nôi lieàn cuùi ñaàu leã Phaät. Moïi ngöôøi troâng thaáy kinh ngaïc, hoûi: –Töø toå tieân chuùng toâi ñeán nay ñeàu sinh soáng beân bôø soâng naøy maø chöa thaáy ai ñi treân maët nöôùc. OÂng laø ai maø coù phaùp thuaät ñi treân nöôùc khoâng chìm? Xin haõy cho chuùng toâi bieát. Hoùa nhaân ñaùp: “Toâi laø ngöôøi chaân ñaát ôû beân kia soâng, nghe Ñöùc Phaät ôû ñaây neân vì moä ñaïo ñöùc maø tìm ñeán. Toâi ñeán bôø soâng chôø luùc thuaän tieän maø qua, lieàn hoûi ngöôøi daân bôø beân kia nöôùc noâng hay saâu. Hoï noùi: “Nöôùc chæ ngaäp goùt, sao khoâng loäi saán qua?”. Toâi tin lôøi neân ñi qua ñaây, thaät ra khoâng coù phaùp thuaät gì laï. Ñöùc Phaät nghe xong khen ngôïi: –Laønh thay! Laønh thay! Ngöôøi coù loøng tín thaønh coù theå qua ñöôïc beân kia bôø vöïc sinh töû. Con soâng roäng chæ vaøi daëm naøy, qua ñöôïc ñaâu coù gì laï! Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Tin: qua ñöôïc vöïc Thu nhieáp: thuyeàn sö Tinh taán tröø khoå Tueä ñeán bôø kia. Baäc coù tín haïnh Ñöôïc Thaùnh ngôïi khen Vui ñaïo tòch tónh Môû heát buoäc raøng. Tin môùi ñaéc ñaïo Phaùp ñeán Nieát-baøn Nhôø nghe thaønh trí Ñeán choã quang minh. Tín vaø giöõ giôùi Tueä quaùn sieâng haønh Baäc coù trí tueä Qua vöïc töû sinh. Baáy giôø ngöôøi trong laøng nghe Ñöùc Phaät noùi keä khai thò, laïi thaáy ngöôøi coù ñöùc tin qua ñöôïc soâng laøm chöùng, neân sinh tín taâm kieân coá, thoï trì Nguõ giôùi laøm Phaät töû taïi gia. Nhôø ngöôøi trong laøng ñoù coù loøng tin hieåu tu haønh, neân Phaät phaùp ñöôïc phoå bieán khaép nôi.

M

Thí duï 16: Thuôû xöa, luùc Ñöùc Phaät coøn taïi theá coù moät vò tröôûng giaû teân laø Tu-ñaø-la, giaøu coù voâ soá, tín ngöôõng ñaïo ñöùc. OÂng coù lôøi theä nguyeän

vaøo ngaøy muøng taùm thaùng chaïp haøng naêm thænh Phaät vaø Taêng chuùng veà nhaø cuùng döôøng. Troïn ñôøi oâng, con chaùu phuïng haønh khoâng boû pheá. Khi maát, oâng ñaõ aân caàn khuyeân con mình laø Tyû-ñaø-la khoâng ñöôïc boû pheá. Nhöng veà sau, gia caûnh laàn laàn ngheøo khoù. Thaùng chaïp ñaõ ñeán maø trong nhaø khoâng coù gì neân Tyû-ñaø-la raát lo buoàn. Ñöùc Phaät sai Toân giaû Muïc-lieân ñeán hoûi: –Ngaøy cuùng döôøng haøng naêm cuûa cha oâng saép ñeán, oâng tính sao ñaây? Tyû-ñaø-la ñaùp: –Lôøi daën baûo cuûa cha, con ñaâu daùm traùi. Mong Ñöùc Theá Toân töø bi töôûng ñeán, vaøo giôø ngoï ngaøy muøng taùm quang laâm nhaø con. Toân giaû Muïc-lieân trôû veà thöa laïi vôùi Phaät nhö vaäy. Veà phaàn Tyû-ñaø-la, oâng qua beân ngoaïi möôïn traêm löôïng vaøng veà nhaø, saém söûa ñaày ñuû ñoà cuùng döôøng. Ñuùng ngaøy aáy, Ñöùc Phaät cuøng vôùi moät ngaøn hai traêm naêm möôi vò Tyø-kheo ñeán thoï trai. Thoï thöïc xong, Ñöùc Phaät vaø chö Tyø-kheo trôû veà tinh xaù. Tyû-ñaø-la voâ cuøng hoan hyû, khoâng chuùt hoái haän. Giöõa ñeâm hoâm aáy, trong caùc kho cuõ töï nhieân baûo vaät ñeàu ñaày ñuû nhö xöa! Saùng sôùm hoâm sau hai vôï choàng Tyû-ñaø-la troâng thaáy vöøa möøng laïi vöøa sôï. Hoï sôï quan tra hoûi cuûa caûi naøy töø ñaâu maø coù. Hai vôï choàng baøn nhau ñeán hoûi Ñöùc Phaät, roài caû hai ñeán choã trình baøy ñaàu ñuû söï vieäc. Ñöùc Phaät noùi vôùi Tyû-ñaø-la: –OÂng haõy an taâm söû duïng, khoâng neân nghi sôï. OÂng khoâng traùi lôøi cha, daàu cheát cuõng khoâng thay ñoåi. OÂng coù tín taâm, trì giôùi, taøm, quyù, ña vaên, boá thí, trí tueä. Nhôø coù ñaày ñuû baûy moùn baùu naøy neân phöôùc ñöùc chieâu caûm nhö theá, khoâng phaûi laø tai hoïa ñaâu. Ngöôøi trí bieát tu haønh thì khoâng luaän laø nam hay nöõ sinh choã naøo phöôùc cuõng töï nhieân saün ñuû. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi keä: Ñöùc tin vaø giôùi Cuøng taøm vaø quyù Ña vaên, thí, tueä Laø baûy moùn baùu. Tin neân giöõ giôùi Thöôøng tònh quaùn phaùp Trí tueä luoân trau doài Lôøi Phaät chaúng queân. Soáng coù baùu naøy Khoâng luaän nam nöõ Troïn ñôøi khoâng ngheøo Ngöôøi hieàn neân roõ. Tyû-ñaø-la nghe Ñöùc Phaät noùi, loøng tin Tam baûo caøng kieân coá, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät roài veà nhaø. OÂng ñem nhöõng lôøi Phaät daïy thuaät laïi ñaày ñuû cho ngöôøi nhaø nghe. Nhôø ñoù ai cuõng tin töôûng Phaät phaùp, ñöôïc lôïi ích lôùn.

M

Phaåm 6: GIÔÙI THAÄN

Thí duï 17: Thuôû xöa, nöôùc Ba-la-naïi coù moät hoøn nuùi caùch thaønh boán naêm möôi daëm. Treân nuùi coù naêm vò Sa-moân ôû tu hoïc. Moãi ngaøy vaøo luùc saùng sôùm, naêm vò aáy xuoáng nuùi vaøo thaønh khaát thöïc. Sau khi thoï thöïc xong, hoï trôû veà nuùi thì trôøi ñaõ toái. Ñi veà hai löôït thaân theå moûi meät, khoâng theå toïa thieàn tu taäp chæ quaùn. Vì vaäy traûi qua nhieàu naêm tu taäp maø hoï khoâng chöùng ñöôïc ñaïo quaû. Ñöùc Phaät bieát chuyeän, thöông xoùt hoï nhoïc nhaèn maø khoâng thu ñöôïc keát quaû gì, neân hoùa thaønh moät vò Ñaïo nhaân ñeán nuùi ñoù thaêm hoûi caùc Sa-moân: –Caùc vò aån cö ôû ñaây, coù nhoïc meät laém khoâng? Caùc vò Sa-moân ñaùp: –Chuùng toâi ôû ñaây caùch thaønh raát xa. Vì coøn thaân töù

ñaïi neân phaûi aên uoáng moãi ngaøy vì chuyeän aên uoáng phaûi ñi veà raát vaát vaû. Nhieàu naêm cöïc khoå, ngaøy ñi veà hai löôït nhö vaäy, toái ñeán ñaõ meät moûi ngay, chuùng toâi khoâng coøn thôøi giôø ñeå tu taäp, coù leõ suoát ñôøi phaûi chòu nhö theá! Vò Ñaïo nhaân noùi: –Ngöôøi haønh ñaïo phaûi laáy giôùi laøm caên baûn, laáy nhieáp taâm laøm coâng haïnh, coi nheï thaân theå, quyù troïng chaân lyù, xaû thaân caàu ñaïo. AÊn uoáng laø ñeå duy trì maïng soáng tu taäp thieàn ñònh. Phaûi höôùng ñeán muïc ñích ñaéc ñaïo maø tu hoïc chæ quaùn, döùt tröø voïng töôûng. Coøn neáu chæ lo cung döôõng thaân theå, chìu theo ñoøi hoûi thì laøm sao thoaùt ñöôïc khoå ñau? Ngaøy mai caùc vò ñöøng xuoáng nuùi, nghæ ngôi moät ngaøy, toâi seõ lo vieäc cuùng döôøng. Luùc aáy naêm vò Sa-moân raát hoan hyû tröôùc vieäc hy höõu naøy. Ai naáy taâm yù ñeàu an ñònh, khoâng coøn lo chuyeän ñi khaát thöïc. Giôø ngoï ngaøy hoâm sau, vò Ñaïo nhaân mang thöùc aên ñeán. Naêm vò Sa-moân thoï trai xong, taâm yù thö thaùi, an tònh. Baáy giôø vò Ñaïo nhaân ñöôïc hoùa ra beøn noùi keä: Tyø-kheo trì giôùi Giöõ gìn caùc caên Tieát ñoä aên uoáng YÙ luoân tænh giaùc. Laáy giôùi haøng taâm Giöõ yù chaùnh ñònh Trong tu chæ quaùn Chaùnh yù khoâng voïng. Saùng suoát giöõ giôùi Chaùnh trí tö duy Haønh ñaïo nhö vaäy Töï tònh, heát khoå. Vò Ñaïo nhaân noùi keä xong, lieàn hieän laïi thaân Phaät töø quang röïc rôõ. Naêm vò Sa-moân phaán chaán tinh thaàn, thuùc lieãm thaân taâm, tö duy chaùnh trí lieàn chöùng quaû A-la-haùn.

M Phaåm 7: DUY NIEÄM

Thí duï 18: Thuôû Ñöùc Phaät coøn taïi theá, vua Phaát-gia-sa vaø vua Bình-sa laø baïn thaân vôùi nhau. Vua Phaát-gia-sa chöa bieát Phaät phaùp. OÂng laøm moät boâng hoa baèng baûy baùu roài taëng vua Bình-sa. Vua Bình-sa nhaän ñöôïc, ñem daâng leân Ñöùc Phaät, thöa: –Baïch Ñöùc Theá Toân, vua Phaát-gia-sa laø baïn, taëng con ñoùa hoa baùu naøy. Nay con ñem daâng leân Phaät, nguyeän cho vua Phaát-gia-sa taâm yù môû mang, gaëp Phaät nghe Phaùp, cung kính Thaùnh taêng. Nay con neân laáy vaät gì ñeå taëng laïi vua aáy?". Ñöùc Phaät ñaùp: –Vua haõy cheùp kinh Thaäp Nhò Nhaân Duyeân roài gôûi keøm theo moät laù thö, noùi raèng: "Baïn taëng toâi ñoùa hoa baûy baùu, nay toâi taëng laïi ñoùa hoa chaùnh phaùp. Xin haõy suy nghó roõ raøng nhöõng nghóa lyù trong kinh seõ ñöôïc lôïi ích to lôùn, toát ñeïp. Toâi muoán baïn ñoïc tuïng vaø tu taäp ñeå cuøng toâi chia xeû phaùp vò. Vua Phaát-gia-sa nhaän ñöôïc kinh, lieàn ñoïc vaø suy xeùt nghóa lyù caån thaän, roài boãng tin hieåu chaùnh phaùp. Vua heát lôøi taùn thaùn: "Phaät lyù thaät vi dieäu, coù theå giuùp cho taâm ngöôøi an ñònh, nöôùc nhaø phoàn vinh. Naêm duïc laø coäi nguoàn öu naõo, ta ñaõ nhieàu ñôøi ñam meâ nay môùi tænh ngoä. Ta coøn tham luyeán duïc laïc theá gian nöõa laøm gì?". Vua beøn trieäu taäp quaàn thaàn nhöôøng ngoâi cho thaùi töû, roài töï xuoáng toùc laøm Sa-moân. Phaát-gia-sa maëc phaùp phuïc, oâm bình baùt ñeán thaønh La-duyeät-kyø taù tuùc taïi loø nung cuûa nhaø moät ngöôøi thôï ñoà goám, ñònh saùng mai vaøo thaønh khaát thöïc, thoï trai xong seõ ñeán choã Phaät laõnh thoï kinh giôùi. Ñöùc Phaät vôùi thaàn thoâng bieát ñöôïc ngaøy mai luùc ñoä thöïc Phaát-gia-sa seõ maïng chung. OÂng ta töø xa laïi maø khoâng ñöôïc gaëp Phaät, khoâng ñöôïc nghe kinh phaùp thaät ñaùng xoùt thöông! Vì theá Ñöùc Theá Toân hoùa thaønh moät vò

Sa-moân cuõng ñeán nhaø ngöôøi thôï ñoà goám xin nghæ qua ñeâm. Ngöôøi chuû noùi: – Coù moät vò Sa-moân ñaõ ôû tröôùc trong loø nung, oâng coù theå ôû chung qua ñeâm vôùi vò aáy. Vò Sa-moân beøn mang coû vaøo loø nung, traûi ngoài beân caïnh Phaát-gia-sa, roài hoûi thaêm: –OÂng töø ñaâu ñeán? Thaày oâng laø ai? Vì nhaân duyeân gì maø laøm Sa-moân? Ñaõ gaëp Ñöùc Phaät chöa? Phaát-gia-sa ñaùp: –Toâi chöa gaëp Phaät, chæ nghe kinh Thaäp Nhò Nhaân Duyeân maø xuaát gia laøm Sa- moân. Toâi ñònh ngaøy mai vaøo thaønh khaát thöïc seõ ñeán ra maét Ñöùc Phaät. Vò Sa-moân kia noùi: –Maïng ngöôøi mong manh sôùm coøn toái maát. Voâ thöôøng nghieäp baùo khoâng heïn chôït ñeán. Chæ caàn quaùn saùt thaân töù ñaïi do ñaâu maø coù, taïm hôïp thaønh roài seõ hoaïi dieät. Ñaát nöôùc gioù löûa seõ traû veà cho ñaát nöôùc gioù löûa! Haõy tö duy tænh giaùc, taâm vaéng laëng khoâng coù voïng töôûng, chuyeân nieäm Tam baûo, boá thí, giôùi ñöùc. Neáu coù theå bieát ñöôïc leõ voâ thöôøng thì cuõng nhö thaáy Phaät! Nghó ñeán vieäc ngaøy mai chæ laø voïng töôûng voâ ích. Baáy giôø vò hoùa Sa-moân lieàn noùi keä: Phaøm ngöôøi ñöôïc thieän lôïi Laø töï quy y Phaät Cho neân ngaøy laãn ñeâm Thöôøng nieäm Phaät, Phaùp, Taêng. Tænh giaùc bieát roõ mình Ñoù laø ñeä töû Phaät

Ngaøy ñeâm thöôøng neân nieäm Phaät, Phaùp vaø chuùng Taêng. Nieäm thaân, nieäm voâ thöôøng Nieäm giôùi, ñöùc, boá thí Khoâng, baát nguyeän, voâ töôûng Ñeâm ngaøy nieäm nhö treân. Luùc ñoù vò hoùa Sa-moân laïi giaûng thuyeát yeáu nghóa voâ thöôøng cho Phaát-gia-sa. Phaát- gia-sa lieàn nhaát taâm thieàn quaùn lieàn chöùng quaû A-na-haøm. Ñöùc Phaät bieát Phaát-gia-sa ñaõ giaùc ngoä, lieàn hieän laïi thaân Phaät ñöùc töôùng quang minh. Phaát-gia-sa vöøa kinh ngaïc vöøa voâ cuøng vui möøng, lieàn cuùi ñaàu ñaûnh leã Phaät. Ñöùc Phaät laïi daën oâng laàn nöõa: –Töôùng toäi baùo cuõng voâ thöôøng, oâng ñöøng neân lo sôï. Phaát-gia-sa ñaùp: –Con xin vaâng lôøi daïy baûo. Sau ñoù Ñöùc Phaät töø giaõ ra ñi. Giôø ngoï ngaøy hoâm sau, Phaát-gia-sa vaøo thaønh khaát thöïc, khi ñi ngang qua coång thaønh, Phaát-gia-sa bò moät con boø meï môùi sinh con huùc thuûng buïng cheát. OÂng lieàn sinh leân coõi trôøi A-na-haøm. Ñöùc Phaät sai caùc ñeä töû ñem di theå oâng traø-tyø, xaây thaùp thôø. Ñöùc Phaät nhaân ñoù daïy ñaïi chuùng: –Haõy caån thaän ñoái vôùi nhöõng nguyeân nhaân gaây ra toäi baùo.

M

Phaåm 8: TÖØ NHAÂN

Thí duï 19: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi thaønh La-duyeät-kyø. Caùch nöôùc naøy naêm traêm daëm coù moät hoøn nuùi laø nôi cö truù cuûa moät gia toäc goàm moät traêm hai möôi hai ngöôøi sinh tröôûng taïi ñoù. Hoï soáng baèng ngheà saên baén trong röøng, maëc aùo da, aên thòt thuù maø khoâng bieát laøm ruoäng raãy. Tín ngöôõng cuûa hoï laø thôø cuùng quyû thaàn, chöa bieát gì veà Tam baûo. Ñöùc Phaät vôùi Thaùnh trí thaáy hoï coù theå ñoä ñöôïc, neân ñeán ñoù ngoài döôùi moät coäi caây. Luùc aáy, boïn ñaøn oâng ñeàu vaøo nuùi saên baén chæ coøn phuï nöõ ôû nhaø. Ñöùc Phaät toûa aùnh haøo quang chieáu khaép ñaát trôøi, caây ñaù trong nuùi ñeàu bieán thaønh saéc vaøng choùi. Lôùn nhoû ai naáy cuõng ñeàu kinh ngaïc hoan hyû,

cho Phaät laø vò Thaàn linh neân keùo ñeán leã baùi, cuùng döôøng chieáu ngoài. Ñöùc Phaät nhaân ñoù môùi thuyeát phaùp veà toäi baùo saùt sinh, phöôùc ñöùc töø bi, aân aùi taïm hôïp laïi tan cho caùc phuï nöõ nghe. Nghe xong hoï ñeàu hoan hyû, ra tröôùc baïch Phaät: –Sôn nhaân chuùng con saùt sinh aên thòt ñeå soáng. Nay muoán daâng cuùng Ngaøi moät ít, xin haõy nhaän laáy. Ñöùc Phaät baûo vôùi caùc phuï nöõ: –Giaùo phaùp cuûa chö Phaät khoâng aên thòt chuùng sinh. Ta ñaõ thoï trai roài môùi ñeán ñaây, khoâng caàn phaûi doïn ra nöõa. Ñöùc Phaät nhaân ñoù laïi daïy: –Ngöôøi soáng ôû ñôøi moùn aên raát nhieàu. Sao khoâng aên nhöõng thöù coù ích, maø laïi gieát maïng chuùng sinh ñeå nuoâi soáng cho mình? Khi cheát seõ ñoïa aùc ñaïo, chæ haïi maø khoâng lôïi ích. Laøm ngöôøi neân aên nguõ coác, thöông yeâu caùc loaøi chuùng sinh, caùc loaøi bieát maùy cöïa, khoâng loaøi naøo maø chaúng tham soáng. Gieát chuùng sinh nuoâi soáng mình toäi loãi raát naëng. Coøn ai Töø bi baát saùt ñôøi ñôøi seõ ñöôïc an vui. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Nhaân töø baát saùt Thöôøng bieát nhieáp thaân Laø choã baát töû An laïc khoâng hoïa tai. Baát saùt vì töø Thaän troïng lôøi,yù Laø choã baát töû Choán khoâng hoïa tai. Theo ñaïo giaûi thoaùt Khoâng haïi chuùng sinh Taâm khoâng phieàn naõo Xöùng vôùi Phaïm thieân. Thöôøng duøng Töø bi Tònh nhö Phaät daïy Bieát ñuû, bieát döøng Seõ vöôït sinh töû. Ñöùc Phaät noùi keä xong, nhöõng ngöôøi ñaøn oâng ñi saên cuõng vöøa veà ñeán. Caùc phuï nöõ nghe giaûng kinh neân khoâng ñoùn choàng. Caùc oâng naøy kinh ngaïc tröôùc vieäc baát thöôøng, boû thuù saên xuoáng chaïy veà xem coù bieán coá gì khoâng. Ñeán nôi thaáy caùc baø vôï mình ñang

chaép tay nghe Phaät giaûng daïy, hoï lieàn noåi giaän lôùn tieáng maéng nhieác, ñònh laøm haïi Phaät. Caùc baø vôï voäi noùi vôùi choàng mình: –Ñaây laø Thaàn nhaân, caùc oâng ñöøng neân aùc yù. Moïi ngöôøi nghe noùi aên naên hoái caûi, quyø xuoáng ñaûnh leã Ñöùc Phaät. Phaät vì hoï maø giaûng noùi laïi coâng ñöùc cuûa vieäc khoâng saùt sinh vaø toäi baùo cuûa vieäc gieát haïi. Ngöôøi ñöùng ñaàu gia toäc tænh ngoä lieàn quyø xuoáng baïch Phaät: –Chuùng con sinh tröôûng nôi nuùi saâu, laáy vieäc saên baén laøm keá sinh nhai. Toäi loãi vì theá choàng chaát raát nhieàu. Xin Ngaøi daïy cho caùch naøo ñeå traùnh khoûi tai öông. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Thöïc haønh nhaân töø Baùc aùi cöùu ngöôøi Coù möôøi moät lôïi Phöôùc thöôøng theo thaân. Moät, nguû an oån Hai, thöùc yeân vui Ba, khoâng aùc moäng Boán, trôøi hoä trì. Naêm, ñöôïc kính meán Saùu, khoâng bò haïi Baûy, khoâng ñao binh Taùm, khoâng naïn nöôùc. Chín, khoâng naïn löûa Möôøi, ñöôïc phöôùc lôïi Cheát ñöôïc sinh Thieân Chính laø möôøi moät. Ñöùc Phaät noùi keä xong, moät traêm hai möôi hai ngöôøi nam nöõ lôùn nhoû ñeàu hoan hyû tin nhaän, vaâng giöõ naêm giôùi. Ñöùc Phaät noùi vôùi vua Bình-sa cho hoï ruoäng ñaát vaø thoùc ngoâ ñeå aên. Töø ñoù, ñaïo Töø bi phoå bieán, trong nöôùc yeân bình.

M

Thí duï 20: Thuôû xöa coù moät nöôùc lôùn ôû vuøng bieân cöông AÁn ñoä. Vua nöôùc aáy teân laø Hoøa Maëc. Nhaân daân trong nöôùc chöa töøng ñöôïc phaùp hoùa vi dieäu cuûa Tam baûo, chæ bieát thôø ngoaïi ñaïo Baø-la-moân theo lôøi duï hoaëc

cuûa hoï maø thöôøng laøm nhöõng vieäc taø aùc, saùt sinh teá töï quyû thaàn. Luùc aáy meï vua laâm troïng beänh naèm lieät treân giöôøng. Vua ñaõ cho vôøi raát nhieàu danh y ñieàu trò cho ñeán caàu phuø chuù nôi caùc ñoàng coát, song traûi qua nhieàu thaùng nhieàu naêm maø beänh tình baø vaãn khoâng thuyeân giaûm. Do ñoù, vua laïi cho môøi hai traêm vò Baø- la-moân trong nöôùc vaøo cung cuùng döôøng, roài hoûi: "Thaùi haäu beänh naëng ñaõ laâu, khoâng bieát vì nguyeân nhaân gì? Caùc vò laø baäc Trí, thoâng hieåu töôùng phaùp vaø thieân vaên ñòa lyù, vaäy coù thaáy gì baát oån xin noùi cho traãm bieát." Caùc Baø-la-moân traû lôøi: –Beänh cuûa thaùi haäu laø do tinh tuù sai loaïn, aâm döông baát hoøa thoâi. Vua hoûi:

–Laøm caùch naøo ñeå giaûi töø ñöôïc? Caùc Baø-la-moân thöa: –Neân baøy leã caàu ñaûo nuùi non, nhaät nguyeät, tinh tuù nôi khoaûng ñaát troáng saïch seõ ngoaøi thaønh vaø gieát moät traêm suùc vaät ñuû loaïi, vôùi moät ñöùa beù ñeå cuùng teá trôøi; roài vua töï mình daãn meï ñeán choã ñoù laïy xin khoûi beänh soáng laâu, thì sau ñoù beänh seõ laønh. Vua nghe noùi beøn chuaån bò ñuùng nhö lôøi daën. Vua cho luøa ngöôøi vaø traêm loaøi voi, ngöïa, boø, deâ töø cöûa thaønh phía Ñoâng ñi ra choã teá töï gieát ñeå teá trôøi. Doïc ñöôøng tieáng than khoùc, keâu la vang ñoäng ñaát trôøi! Ñöùc Theá Toân ñaïi töø cöùu ñoä taát caû chuùng sinh, thöông cho vua Hoøa Maëc quaù ngu si. Sao laïi vì muoán cöùu vôùt moät ngöôøi maø laøm aùc gieát maïng chuùng sinh? Cho neân Ñöùc Phaät vaø chuùng ñeä töû ñi qua nöôùc ñoù. Ñöùc Phaät gaëp vua vaø caùc Baø-la-moân nôi cöûa thaønh phía Ñoâng ñang luøa baày suùc vaät keâu roáng thaûm ñi ñeán. Vua töø xa troâng thaáy Ñöùc Phaät uy nghi röïc rôõ, haøo quang toûa saùng ñaát trôøi nhö maët trôøi môùi moïc, nhö traêng saùng ñeâm raèm. Nhaân daân nhìn xem ñeàu khôûi taâm kính moä. Suùc vaät bò luøa ñi teá thaàn cuõng khôûi taâm mong ñöôïc cöùu thoaùt. Vua lieàn tôùi tröôùc xuoáng xe haï loïng ñaûnh leã Phaät roài quyø thaúng chaép tay chaøo hoûi Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät môøi vua ngoài, roài hoûi: –OÂng ñònh ñi ñaâu? Vua voøng tay ñaùp: –Thaùi haäu cuûa nöôùc con laâm beänh ñaõ laâu, con cho môøi caùc löông y khaép nôi ñieàu trò, cho ñeán ñoàng coát chuù thuaät cuõng khoâng thuyeân giaûm. Nay con mang ngöôøi vaø suùc vaät ñeå teá cuùng chö Thieân, kyø ñaûo tinh tuù boán nuùi naêm non caàu mong cho meï con ñöôïc heát beänh. Ñöùc Phaät baûo: –Xin Ñaïi vöông kheùo laéng nghe lôøi naøy! Muoán ñöôïc giaøu coù phaûi haønh boá thí, muoán ñöôïc soáng thoï phaûi haønh Töø bi, muoán ñöôïc trí tueä phaûi chuyeân hoïc hoûi. Boán vieäc naøy, tuøy mình gieo nhaân naøo thì gaëp quaû naáy. Keû giaøu sang thì khoâng tham böõa aên baàn tieän taàm thöôøng. Chö Thieân kia laáy thaát baûo xaây cung ñieän, muoán aên muoán maëc töï nhieân nhö yù, leõ ñaâu boû vò ngon cam loä maø duøng ñoà thoâ laäu maùu thòt tanh hoâi? Teá töï daâm loaïn theá kia laø laáy taø giaùo laøm chaùnh ñaïo. Gieát maïng soáng caàu soáng, thaät traùi vôùi ñaïo lyù quaù xa! Gieát bao nhieâu maïng soáng ñeå cöùu moät maïng thì laøm sao coù chuyeän ñoù? Luùc ñoù Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Daàu ngöôøi soáng traêm naêm Sieâng phuïng söï quyû thaàn Cuùng teá baèng voi ngöïa Chaúng baèng moät vieäc Töø. Luùc Ñöùc Phaät noùi keä haøo quang röïc chieáu khaép ñaát trôøi, chuùng sinh trong tam ñoà baùt naïn ñeàu hoan hyû, ñöôïc an oån lôïi ích. Vua Hoøa Maëc nghe ñöôïc dieäu

phaùp laïi thaáy ñöôïc haøo quang neân voâ cuøng hoan hyû, thaáy ñöôïc ñaïo. Thaùi haäu beänh hoaïn nghe phaùp xong, tinh thaàn phaán chaán vui veû, beänh tình döùt heát. Coøn hai traêm vò Baø-la-moân thaáy haøo quang, laïi nghe lôøi Phaät daïy neân voâ cuøng hoå theïn, aên naên chöøa ñoåi, xin laøm ñeä töû Phaät. Ñöùc Theá Toân höùa khaû cho hoï xuaát gia laøm Sa-moân. Vua vaø ñaïi thaàn thænh Ñöùc Phaät löu laïi nöôùc ñoù moät thaùng ñeå cuùng döôøng, ñem chaùnh phaùp ra trò nöôùc. Nhôø ñoù nöôùc nhaø ngaøy caøng höng thònh.

M Phaåm 9: NGOÂN NGÖÕ

Thí duï 21: Thuôû xöa, vua Phaát-gia-sa sau khi xuaát gia vaøo thaønh La-duyeät-kyø khaát thöïc, ngang qua coång bò moät con boø meï môùi sinh huùc cheát. Ngöôøi chuû boø sôï quaù lieàn baùn noù cho moät ngöôøi khaùc. Ngöôøi chuû môùi luùc daãn boø ñi uoáng nöôùc laïi cuõng bò noù töø sau huùc cheát. Con oâng ta thaáy vaäy noåi giaän baét boø laøm thòt, ñem ra chôï baùn. Coù moät baùc noâng daân mua laáy ñaàu boø gaùnh veà. Coøn caùch nhaø hôn daëm ñöôøng, baùc ta môùi treo ñaàu boø leân moät caønh caây roài ngoài nghæ döôùi goác. Khoâng ngôø, môùi ñoù daây ñöùt, ñaàu boø rôi xuoáng, söøng caém ñuùng vaøo ngöôøi khieán baùc ta cheát ngay taïi choã. Trong moät ngaøy maø con boø ñoù ñaõ gieát cheát ba maïng ngöôøi. Vua Bình-sa nghe tin raát laáy laøm laï, lieàn cuøng quaàn thaàn ñeán choã Ñöùc Phaät ñeå thöa hoûi. Ñeán nôi, vua laøm leã Phaät xong roài môùi chaép tay hoûi: –Baïch Ñöùc Theá Toân, thaät laø laï luøng! Coù moät con boø meï ñaõ gieát ba maïng ngöôøi. Vì coù chuyeän naøy neân con ñeán ñaây hoûi yù kieán Phaät. Ñöùc Phaät baûo vôùi vua Bình-sa: –Toäi baùo ñeàu coù nguyeân nhaân, khoâng phaûi ngaãu nhieân ngaøy nay maø coù. Vua thöa: –Xin Ñöùc Theá Toân noùi roõ nguyeân nhaân. Ñöùc Phaät keå: –Thuôû xöa coù ba ngöôøi thöông gia ñeán nöôùc khaùc buoân baùn, ôû troï nhaø moät baø laõo ñôn chieác. Ñeán kyø traû tieàn thueâ nhaø, vì thaáy baø laõo coâ ñoäc neân ba ngöôøi ñònh aên quòt khoâng traû. Thöøa luùc baø ñi vaéng, caû ba leùn boû ñi. Baø laõo trôû veà khoâng thaáy ai caû, lieàn hoûi haøng xoùm môùi hay hoï ñaõ boû ñi. Baø laõo noåi giaän töùc toác ñuoåi theo. Moät hoài laâu sau, chaïy ñeán nhoïc meät bô phôø baø môùi baét kòp hoï. Song khi ba oâng khaùch nghe baø laõo ñoøi tieàn, chöûi bôùi ngöôïc laïi baûo raèng mình ñaõ traû roài, sao laïi ñoøi nöõa. Hoï ba mieäng moät lôøi noùi ngang khoâng chòu traû tieàn troï. Baø laõo thaáy mình söùc yeáu theá coâ khoâng laøm sao ñöôïc, neân ñaønh chòu maát tieàn, ngaäm hôøn theà tröôùc ba thöông khaùch raèng: “Toâi ngheøo khoå nhö vaäy, sao caùc oâng laïi nhaãn taâm löôøng quòt. Toâi nguyeän ñôøi sau sinh ra choã naøo heã gaëp caùc oâng quyeát gieát khoâng tha! Chöøng naøo gieát ñöôïc loøng toâi môùi haû, daàu caùc oâng ñaéc ñaïo cuõng khoâng boû qua!”. Ñöùc Phaät noùi vôùi vua Bình-sa: –Baø laõo thuôû ñoù nay chính laø con boø meï. Ba vò thöông khaùch chính laø ñaùm Phaát- gia-sa ba ngöôøi ngaøy nay bò boø huùc cheát ñoù. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân laïi noùi keä: Lôøi aùc maéng chöûi Kieâu maïn, khinh ngöôøi Ai laøm nghieäp naøy Thuø oaùn seõ sinh. Lôøi nhaõ, thuaän hoøa Toân kính ngöôøi khaùc Môû troùi, daèn aùc Thuø oaùn töï tieâu.

Phaøm ngöôøi ôû ñôøi
Trong mieïâng göôm dao
Chöûi ruûa maéng nhieác
Laø töï cheùm thaân.
Nghe Ñöùc Phaät noùi xong, vua Bình-sa vaø quaàn thaàn ñeàu gìn giöõ lôøi noùi nghieâm tuùc caån thaän, nguyeän laøm vieäc laønh roài leã Phaät ra veà.
M Phaåm 10: SONG YEÁU

Thí duï 22: Thuôû xöa, vua nöôùc Xaù-veä laø Ba-tö-naëc ñeán thaêm Ñöùc Phaät. Vua ñeán nôi lieàn xuoáng xe, boû loäng, thaùo kieám, côûi giaøy roài chaép tay ñi vaøo quyø xuoáng ñaûnh leã, baïch raèng: –Baïch Ñöùc Theá Toân, ngaøy mai con mong Ñöùc Phaät vaø Taêng chuùng ñeán ngaõ tö ñöôøng thoï trai ñeå cho moïi ngöôøi trong nöôùc ñeàu bieát Phaät laø Ñaáng Chí Toân khieán chuùng sinh xa lìa taø ma ngoaïi ñaïo, gìn giöõ Nguõ giôùi cho quoác thaùi daân an. Ñöùc Phaät noùi: –Laønh thay! Phaøm ngöôøi laøm vua phaûi laõnh ñaïo nhaân daân moät caùch saùng suoát, höôùng daãn hoï phuïng haønh ñaïo ñöùc ñeå ñöôïc höôûng phöôùc ñôøi sau. Vua thöa: –Baïch Ñöùc Theá Toân, con xin thoaùi lui ñeå veà lo vieäc cuùng döôøng. Vua trôû veà töï tay lo saép ñaët côm nöôùc, roài ñích thaân ñoùn Ñöùc Phaät vaø Taêng chuùng ñeán ngaõ tö coù thieát trai. Ñöùc Phaät ñeán ngoài vaøo choã, vua töï mình muùc nöôùc röûa tay cho Ñöùc Phaät. Ñöùc Phaät thoï trai xong, thuyeát phaùp cho vua vaø moïi ngöôøi. Ngöôøi ñeán döï ñoâng voâ soá. Trong ñoù coù hai thöông nhaân, moät ngöôøi nghó: “Phaät nhö ñeá vöông, ñeä töû nhö trung thaàn. Phaät giaûng thuyeát phaùp, ñeä töû tuïng ñoïc truyeàn baù. Vua Ba-tö-naëc thaät laø saùng suoát, bieát Ñöùc Phaät laø Baäc ñaùng toân kính, kheùp yù phuïng trì.” Coøn ngöôøi kia laïi nghó: “Vua Ba-tö-naëc ngu thaät! Mình ñaõ laø vua coøn caàn gì nöõa? Phaät thaät nhö boø, ñeä töû nhö xe. Boø keùo xe chaïy Ñoâng, Taây, Nam, Baéc. Phaät coù ñaïo haïnh gì maø phaûi y kính phuïng trì.” Sau ñoù hai ngöôøi ra ñi. Ñi ñöôïc khoaûng ba möôi daëm ñöôøng, hoï gheù laïi moät nhaø nghæ qua ñeâm. Hai ngöôøi mua röôïu cuøng nhau uoáng vaø baøn luaän chuyeän ñaõ thaáy ban saùng. Ngöôøi coù thieän nieäm ñöôïc Töù Thieân vöông uûng hoä. Coøn ngöôøi nghó quaáy bò quyû thaàn ôû Thaùi sôn khieán cho röôïu uoáng vaøo buïng noùng nhö thieâu. Vì vaäy anh ta boû ra ngoaøi loä, naèm laên qua loän laïi trong veát baùnh xe treân ñöôøng. Saùng sôùm coù ñoaøn xe naêm traêm chieác ñi ngang nghieàn cheát anh ta. Ngöôøi baïn saùng ra ñi tìm thì thaáy anh ñaõ cheát roài, raát boái roái suy nghó: “Neáu mình veà nöôùc seõ bò nghi laø gieát baïn laáy cuûa, keát toäi baát nghóa, thí thaân vì tieàn cuûa.” Do ñoù anh môùi ñi sang nöôùc khaùc. Vua nöôùc naøy vöøa baêng haø maø khoâng coù thaùi töû noái ngoâi. Trong saám thö noùi: “Seõ coù moät ngöôøi thaân phaän thaáp keùm ôû nöôùc khaùc leân laøm vua nöôùc naøy. Vua quaù coá coù moät con thaàn maõ, neáu gaëp vò aáy noù seõ quyø xuoáng.” Caùc quan theo lôøi, thaéng yeân cöông, ñeo quoác aán treân mình thaàn maõ roài daãn ñi khaép nôi tìm ngöôøi keá vò. Ngöôøi xem thaàn maõ raát ñoâng, cuõng vöøa gaëp luùc anh naøy ñi ñeán nöôùc aáy. Quan thaùi söû troâng thaáy noùi: “Vò aáy coù maây vaøng che phuû, chính laø khí töôïng

laøm vua.” Thaàn maõ troâng thaáy lieàn ñeán quyø xuoáng lieám chaân vò thöông khaùch. Quaàn thaàn möøng rôõ, lieàn röôùc anh veà cung toân leân laøm vua. Baáy giôø vò vua naøy môùi coi soùc tình hình trong nöôùc vaø töï suy nghó: “Ta khoâng laøm moät vieäc laønh naøo caû, sao laïi höôûng phöôùc naøy? Chaéc ñaây laø nhôø aân ñöùc cuûa Phaät.” Do ñoù, vua beøn cuøng quaàn thaàn höôùng veà nöôùc Xaù-veä, töø xa ñaûnh leã baïch: –Con laø ngöôøi haï tieän thieáu ñöùc, nhôø töø aân Theá Toân môùi ñöôïc laøm vua. Ngaøy mai xin Ñöùc Theá Toân vaø caùc vò A-la-haùn thuaän theo yù nguyeän cuûa con ñeán ñaây thoï trai. Ñöùc Phaät ôû xa lieàn bieát, baûo A-nan daën caùc vò Tyø-kheo ngaøy mai vua nöôùc kia coù lôøi cung thænh, taát caû haõy söû duïng thaàn thoâng ñeán nöôùc ñoù cho vua vaø nhaân daân hoan hyû. Hoâm sau, Ñöùc Phaät vaø ñeä töû duøng thaàn tuùc ñeán nöôùc ñoù, theo thöù lôùp maø ngoài trang nghieâm nhö phaùp. Thoï trai röûa tay xong, Ñöùc Phaät thuyeát phaùp cho vua vaø moïi ngöôøi nghe. Vua hoûi: –Con voán laø ngöôøi tieän daân, khoâng coù phöôùc ñöùc, vì nhaân duyeân gì ñöôïc nhö theá naøy? Ñöùc Phaät ñaùp: –Luùc tröôùc vua Ba-tö-naëc cuùng döôøng côm nöôùc cho Ñöùc Phaät nôi ngaõ tö ñöôøng. Vua ñaây troâng thaáy trong loøng suy nghó: “Ñöùc Phaät nhö quoác vöông, ñeä töû nhö trung thaàn.” Nhôø vua gieo haït gioáng laønh naøy maø ngaøy nay gaët laáy quaû baùo toát ñeïp. Coøn baïn cuûa vua ngaøy tröôùc vì cho raèng Phaät nhö boø, ñeä töû nhö xe. Ngöôøi aáy gieo haït gioáng vaønh baùnh neân nay chòu quaû baùo bò xe löûa nghieàn naùt trong choán ñòa nguïc Thaùi sôn. Khoâng phaûi do vua duõng caûm huøng maïnh maø ñoaït ñöôïc ngoâi vò aáy. Laøm thieän ñöôïc phöôùc, laøm aùc gaët hoïa. Phöôùc hay hoïa do mình gaây taïo maø chaúng phaûi trôøi, roàng, quyû, thaàn ban cho hay gaây ra. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Taâm laø goác phaùp Ñöùng ñaàu, sai söû Taâm khôûi nieäm aùc Noùi aùc, laøm aùc Toäi khoå theo ta Nhö xe theo veát. Taâm laø goác phaùp Ñöùng ñaàu, sai söû Taâm khôûi nieäm thieän Noùi thieän, laøm thieän Phöôùc laïc theo ta Nhö boùng theo hình. Ñöùc Phaät noùi keä xong, vua vaø voâ soá thaàn daân ñeàu voâ cuøng hoan hyû, chöùng ñöôïc phaùp nhaõn.

M

Thí duï 23: Thuôû xöa, tröôûng giaû Tu-ñaït mua mieáng vöôøn cuûa thaùi töû Kyø-ñaø roài hai ngöôøi cuøng nhau xaây caát tinh xaù cuùng döôøng Ñöùc Theá Toân. Moãi ngöôøi thænh Ñöùc Phaät vaø chö

Taêng cuùng döôøng trong moät thaùng. Nhôø nghe Ñöùc Phaät thuyeát phaùp neân hai vò ñeàu thaáy ñöôïc ñaïo. Thaùi töû Kyø-ñaø hoan hyû trôû veà Ñoâng cung, heát lôøi taùn thaùn ñaïo ñöùc cuûa Ñöùc Phaät, töï ñaùnh nhaïc laøm vui. Em trai cuûa Kyø-ñaø laø Löu Ly thöôøng ôû beân vua. Luùc aáy, vua cuøng vôùi caän thaàn vaø caùc phu nhaân ôû haäu cung ñeán choã Ñöùc Phaät ñaûnh leã nghe kinh. Löu Ly ôû laïi lo vieäc baûo veä cung ñieän. Caùc nònh thaàn nhö boïn A-taùt-ñaø, coù möu gian thöa vôùi Löu Ly raèng: –Xin ngaøi haõy ñeo thöû ñai aán cuûa ñaïi vöông, ngoài leân ngai vaøng xem coù gioáng vua khoâng? Löu Ly nghe lôøi maëc hoaøng baøo leân ngai vaøng ngoài. Boïn nònh thaàn laïy möøng thöa: “Ngaøi thaïât nhö vò ñaïi vöông ngaøn

naêm môùi gaëp ñöôïc. Ngaøi neân thuaän theo nguyeän voïng cuûa leâ daân, haù ñeå Ñoâng cung thaùi töû Kyø-ñaø chieám choã naøy sao? Ngai vaøng naøy khoâng leõ ñaõ leân roài maø laïi xuoáng?". Löu Ly nghe noùi lieàn mang giaùp binh, ruùt kieám ñeán bao vaây tinh xaù Kyø hoaøn ñeå ñuoåi vua khoâng cho veà cung. Quaân Löu Ly ñaùnh nhau vôùi quan quaân cuûa vua ôû Kyø hoaøn gieát hôn naêm traêm caän thaàn. Vua vaø phu nhaân chaïy laùnh naïn suoát ngaøy ñeâm ñeán nöôùc Xaù-di. Giöõa ñöôøng vì ñoùi khaùt vua aên rau röøng truùng ñoäc, buïng chöôùng leân roài cheát. Luùc aáy Löu Ly leân naém quyeàn, caàm göôm vaøo Ñoâng cung gieát cheát thaùi töû Kyø-ñaø anh mình. Kyø-ñaø vì hieåu leõ voâ thöôøng neân khoâng chuùt lo sôï, veû maët an nhieân chaúng ñoåi, an taâm mæm cöôøi chòu cheát. Khi laâm chung, Kyø-ñaø nghe tieáng nhaïc töø hö khoâng ñeán ñoùn röôùc thaàn thöùc. Luùc aáy Ñöùc Phaät ôû tinh xaù Kyø hoaøn bieát ñöôïc lieàn noùi keä: Taïo vui ñôøi sau vui Laøm thieän hai ñôøi vui Ngöôøi aáy thuaàn hoan hyû Thaáy phöôùc taâm an vui. Nay möøng ñôøi sau möøng Laøm thieän hai ñôøi möøng Ñaây laø töï giuùp mình Höôûng phöôùc neân möøng vui. Sau ñoù, vua Löu Ly keùo quaân sang ñaùnh nöôùc Xaù-di, saùt haïi nhöõng ngöôøi hoï Thích vaø nhöõng baäc thaáy ñaïo, taøn baïo voâ nhaân, taïo ñuû naêm toäi nguõ nghòch. Ñöùc Phaät döï kyù Löu Ly vì baát hieáu baát trung, toäi nghieäp saâu naëng, baûy ngaøy sau seõ bò löûa ñòa nguïc thieâu cheát. Quan thaùi söû cuõng boùi ñuùng queû nhö vaäy. Löu Ly nghe tin heát söùc lo sôï cho thuyeàn ra giöõa soâng, nghó raèng: "Ta soáng giöõa nöôùc, löûa laøm sao ñeán ñöôïc?". Ñuùng tröa ngaøy thöù baûy, töï nhieân löûa töø döôùi nöôùc boác leân. Ñoát chìm thuyeàn, Löu Ly bò cheát chaùy, thi theå chìm döôùi nöôùc. Luùc aáy, Ñöùc Phaät noùi keä: Taïo lo ñôøi sau lo Laøm aùc hai ñôøi lo Keû aáy toaøn lo sôï Thaáy toäi taâm baát an. Nay hoái ñôøi sau hoái Laøm aùc hai ñôøi hoái Ñaây töï chuoác tai öông

Chòu toäi ñaày khoå naõo. Phaät noùi keä xong, lieàn baûo caùc Tyø-kheo: –Thaùi töû Kyø-ñaø khoâng tham vinh hoa ñòa vò chòu cheát giöõ ñaïo ñöôïc sinh leân coõi trôøi soáng töï taïi an laïc. Coøn vua Löu Ly cuoàng ngu buoâng lung tình yù, cheát ñoïa ñòa nguïc chòu bieát bao ñau khoå. Taát caû ngöôøi ñôøi khoâng luaän giaøu sang hay ngheøo heøn ñeàu theo luaät voâ thöôøng khoâng theå tröôøng toàn. Cho neân baäc Tröôïng phu thaø hy sinh maïng soáng ñeå baûo toaøn cuûa baùu tinh thaàn, haønh vi. Nghe Ñöùc Phaät daïy xong, ai ai cuõng tin nhaän.

M

Thí duï 24: Thuôû xöa, sau nuùi Kyø-xaø-quaät coù hôn baûy möôi gia ñình Baø-la-moân ñuû phöôùc duyeân ñaùng ñoä. Ñöùc Phaät ñeán laøng ñoù hieån baøy thaàn thoâng ñeå giaùo hoùa. Daân laøng troâng thaáy haøo quang röïc rôõ cuûa Phaät, ai cuõng sinh loøng kính phuïc. Ñöùc Phaät ngoài döôùi moät coäi caây, hoûi caùc Baø-la-moân: –Caùc oâng ôû trong nuùi naøy ñöôïc bao nhieâu ñôøi roài? Laøm ngheà nghieäp gì ñeå soáng? Hoï ñaùp raèng: –Chuùng toâi ôû ñaây ñaõ hôn ba möôi ñôøi, laáy vieäc canh taùc, chaên nuoâi laøm ngheà sinh soáng. Ñöùc Phaät laïi hoûi: –Caùc oâng tu haïnh gì ñeå caàu thoaùt ly sinh töû? Hoï ñaùp raèng: –Thôø maët trôøi,

maët traêng, löûa, nöôùc, tuøy thôøi teá töï. Neáu coù ngöôøi cheát thì ngöôøi trong laøng lôùn nhoû tuï hoäi laïi caàu nguyeän cho thaàn hoàn ñöôïc sinh leân coõi trôøi Phaïm thieân, thoaùt ly sinh töû. Ñöùc Phaät noùi vôùi caùc Baø-la-moân: –Laøm ruoäng, chaên nuoâi, teá töï maët trôøi maët traêng löûa nöôùc, caàu nguyeän sinh Thieân khoâng phaûi laø phaùp tröôøng toàn xa lìa sinh töû. Phöôùc lôùn nhaát khoâng nôi naøo hôn coõi trôøi thöù hai möôi taùm maø neáu khoâng coù trí tueä tu ñaïo vaãn bò ñoïa vaøo ba aùc ñaïo. chæ coù xuaát gia tu haïnh thanh tònh, thaân ñaït tòch dieïât môùi ñöôïc Nieát-baøn. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Cho chaân laø nguïy Laáy nguïy laøm chaân Ñoù laø taø kieán Khoâng ñöôïc lôïi thaät. Bieát chaân laø chaân Thaáy nguïy laø nguïy Ñoù laø chaùnh kieán Quyeát ñöôïc thaät lôïi. Ngöôøi ñôøi ñeàu cheát Ba coõi khoâng an Chö Thieân tuy vui Phöôùc heát, maát maïng Haõy quaùn theá gian

Ñaõ sinh phaûi töû Muoán thoaùt sinh töû Phaûi haønh ñaïo chaân. Baûy möôi vò Baø-la-moân nghe Ñöùc Phaät giaûng xong, hoan hyû toû ngoä, xin laøm Sa- moân. Ñöùc Phaät baûo: –Laønh thay! Haõy laïi ñaây caùc Tyø-kheo. Caùc vò aáy raâu toùc lieàn töï ruïng, thaønh töôùng Tyø-kheo. Ñöùc Phaät cuøng vôùi caùc vò aáy trôû veà tinh xaù. Ñi ñöôïc nöûa ñöôøng, caùc vò taân Tyø-kheo boãng nhôù vôï con, muoán trôû veà nhaø. Laïi nöõa, luùc ñoù trôøi trôû côn möa, caøng theâm buoàn thaûm. Ñöùc Phaät bieát yù, lieàn hoùa ra vaøi möôi caên nhaø beân ñöôøng, roài cuøng chuùng Tyø-kheo vaøo truù möa. Luùc aáy maùi nhaø bò doät, nöôùc möa theo ñoù chaûy vaøo. Nhaân ñaây Ñöùc Phaät noùi keä: Nhaø lôïp khoâng kín Nöôùc möa loït vaøo YÙ khoâng sieâng tu Tham duïc xen khôûi. Nhaø lôïp kín ñaùo Möa khoâng loït vaøo YÙ luoân sieâng tu Duïc khoâng xen khôûi. Baûy möôi vò Tyø-kheo nghe Ñöùc Phaät noùi keä xong, coá gaéng töï saùch taán, song loøng vaãn coøn aâm thaàm löu luyeán. Möa döùt, moïi ngöôøi laïi leân ñöôøng. Ñi moät ñoaïn, Ñöùc Phaät gaëp moät tôø giaáy cuõ beøn baûo caùc Tyø-kheo löôïm leân. Caùc Tyø-kheo vaâng theo lôøi sai baûo löôïm leân. Ñöùc Phaät hoûi caùc Tyø-kheo: –Ñoù laø giaáy gì vaäy? Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Thöa ñoù laø giaáy goùi höông, nay tuy ñaõ quaêng boû song muøi thôm vaãn coøn. Ñi theâm ñoaïn nöõa, gaëp moät sôïi daây, Ñöùc Phaät cuõng baûo caùc Tyø-kheo nhaët laáy. Caùc Tyø-kheo vaâng theo lôøi sai baûo löôïm leân. Ñöùc Phaät hoûi caùc Tyø-kheo: –Ñoù laø daây gì vaäy? Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Sôïi daây naøy tanh hoâi, chính laø daây xaâu caù. Ñöùc Phaät beøn daïy: –Moïi vaät baûn chaát voán thanh tònh, song do nhaân duyeân maø coù phöôùc toäi khaùc nhau. Thaân caän ngöôøi hieàn minh thì ñaïo ñöùc cao caû, keát giao keû ngu aùm thì toäi nghieäp ñeán beân. Ví nhö tôø giaáy vaø sôïi daây kia, gaàn höông thì thôm, gaàn caù thì tanh, gaàn guõi daàn daàn huaân taäp trôû thaønh baûn taùnh maø khoâng töï bieát. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Keû xaáu oâ nhieãm ngöôøi Nhö gaàn vaät hoâi dô Meâ daàn, quen neát xaáu Thaønh aùc maø chaúng hay. Hieàn nhaân aûnh höôûng ngöôøi Nhö gaàn vaät xoâng höông Trí taêng, quen taùnh thieän

Thaønh haïnh laønh saïch thôm. Baûy möôi vò Tyø-kheo moät laàn nöõa ñöôïc nghe Ñöùc Phaät noùi keä khai thò, bieát roõ loøng tham luyeán cöûa nhaø laø röøng dô baån, vôï con naøo khaùc goâng xieàng, nhaân ñoù lieàn phaùt khôûi loøng tin kieân

coá. Veà ñeán tinh xaù, moïi ngöôøi nhieáp yù tu haønh, chaúng bao laâu chöùng quaû A- la-haùn.

M Phaåm 11: PHOÙNG DAÄT

Thí duï 25: Thuôû Phaät coøn taïi theá, coù naêm traêm vò thöông khaùch töø bieån mang veà nöôùc raát nhieàu ñoà thaát baûo. Chaúng may khi ñi ngang moät khu nuùi röøng bò quyû thaàn laøm meâ hoaëc laïc maát loái ra, söùc cuøng löïc kieät laïi theâm ñoùi khaùt neân taát caû ñeàu maát maïng. Chaâu baùu cuûa caûi vì theá boû laïi raûi raùc giöõa nuùi. Luùc aáy, coù moät vò Sa-moân ñang tu trong nuùi, thaáy chuyeän nhö vaäy lieàn khôûi nieäm: "Ta cöïc khoå tu haønh ñaõ baûy naêm maø khoâng ñaéc ñaïo, laïi chòu ngheøo khoå khoâng coù chuùt gì töï nuoâi soáng. Nay gaëp nhöõng vaät baùu voâ chuû naøy, ta haõy laáy ñem veà gaày döïng nhaø cöûa cô nghieäp." Nghó vaäy xong, Sa-moân beøn xuoáng nuùi gom laáy cuûa baùu giaáu vaøo moät choã roài ra khoûi nuùi ñònh tìm goïi anh em phuï mang veà nhaø. Ñöùc Phaät bieát vò Tyø-kheo naøy coù theå ñoä ñöôïc, beøn hoùa ra moät vò Tyø-kheo-ni, caïo ñaàu ñaép y maø laïi trang ñieåm phaán son, veõ maét keû maøy, ñeo vaøng ngoïc ñaày ngöôøi. Vò Ni naøy ñi vaøo nuùi, giöõa ñöôøng gaëp vò Sa-moân töø nuùi ñi ra lieàn cuùi ñaàu laøm leã hoûi thaêm. Vò Sa- moân thaáy coâ Ni maø trang söùc lieàn la raày: –Phaùp taéc coâ Ni laøm nhö vaäy coù ñöôïc chaêng? Ñaõ caïo ñaàu ñaép y sao laïi coøn trang ñieåm, ñeo ñoà trang söùc? Tyø-kheo-ni traû lôøi: –Phaùp taéc Sa-moân laøm nhö vaäy coù ñöôïc khoâng? Ñaõ caét aùi töø thaân, hoïc ñaïo nôi choán röøng saâu sao laïi coøn laáy cuûa phi phaùp? Tham duïc queân ñaïo, buoâng loøng phoùng daät, khoâng xeùt leõ voâ thöôøng. Cuoäc soáng treân ñôøi voán taïm bôï, coøn toäi baùo laïi ñeo ñaúng keùo daøi. Baáy giôø, vò Tyø-kheo-ni noùi keä: Tyø-kheo caån thaän giôùi Phoùng daät loãi laàm nhieàu Ñoåi thay nhoû ñeán lôùn AÙc thaønh bò löûa thieâu. Giöõ giôùi phöôùc an vui Phaïm giôùi taâm lo sôï Döùt ñöôïc laâu ba coõi Vò aáy gaàn Nieát-baøn. Vò Tyø-kheo-ni noùi keä xong, lieàn hieän laïi thaân Phaät töôùng haûo quang minh. Sa-moân troâng thaáy kinh sôï döïng toùc gaùy, voäi cuùi ñaàu ñaûnh leã, phaùt loä saùm hoái: –Con vì ngu si laàm laïc maø vi phaïm chaùnh giaùo. Ñaõ daán saâu khoâng theå quay trôû laïi, giôø bieát tính sao ñaây? Baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi keä: Neáu tröôùc phoùng daät

Sau bieát töï ngaên
Nhôø söùc nieäm ñònh
Toûa saùng khaép traàn.
Laàm neân gaây aùc
Sau ñoåi laøm laønh
Nhôø söùc nieäm thieän
Toûa saùng khaép traàn.
Tuoåi treû xuaát gia
Sieâng tu phaùp Phaät
Nhö traêng khoûi maây

Chieáu saùng khaép traàn.
Ngöôøi tröôùc laøm aùc
Sau ngöng khoâng phaïm
Nhö traêng khoûi maây
Chieáu saùng khaép traàn.

Baáy giôø vò Tyø-kheo nghe xong, döùt boû moïi keát söû, khoâng coøn nieäm tham, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät. Roài vò aáy trôû veà nuùi, ngoài döôùi moät goác caây noã löïc tu quaùn nieäm hôi thôû, khoâng bao laâu chöùng quaû A-la-haùn.

M Phaåm 12: TAÂM YÙ

Thí duï 26: Thuôû Ñöùc Phaät coøn taïi theá, coù moät vò Ñaïo nhaân tu döôùi moät coäi caây beân bôø soâng, suoát möôøi hai naêm trôøi maø tham töôûng vaãn khoâng döùt ñöôïc. Taâm yù luoân phaân taùn nhôù nghó luïc duïc: Maét ñoái saéc, tai nghe tieáng, muõi ngöûi muøi, löôõi neám vò, thaân xuùc chaïm, yù duyeân phaùp. Thaân tuy yeân maø yù lang thang chöa töøng tónh laëng. Vì theá, daàu duïng coâng suoát möôøi hai naêm maø vò aáy vaãn khoâng ñaéc ñaïo. Ñöùc Phaät bieát oâng coù theå ñoä ñöôïc neân hoùa ra moät vò Sa-moân ñi ñeán choã ñoù, cuøng ngoài döôùi coäi caây. Moät laùt sau traêng moïc, coù moät con ruøa boø töø döôùi soâng leân ñeán gaàn goác caây. Laïi coù moät con raùi caù ñang ñoùi ñi kieám aên, boãng gaëp con ruøa lieàn ñònh aên thòt. Con ruøa voäi ruùt ñaàu ñuoâi vaø boán chaân vaøo mai, vì vaäy raùi caù khoâng theå taùp ñöôïc. Raùi caù rôøi xa chuùt ít thì ruøa laïi thoø ñaàu ñuoâi töù chi ra ñi tieáp. Raùi caù khoâng theå laøm gì ñöôïc neân ruøa thoaùt naïn. Vò Ñaïo nhaân troâng thaáy noùi vôùi Sa-moân ñöôïc hoùa ra: –Con ruøa coù aùo giaùp baûo veä thaân maïng neân raùi caù khoâng laøm gì ñöôïc. Hoùa Sa-moân ñaùp: –Toâi nghó raèng ngöôøi ñôøi khoâng baèng con ruøa naøy. Hoï khoâng bieát leõ voâ thöôøng buoâng lung luïc tình, ngoaïi ma do ñoù coù cô hoäi xaâm nhaäp. Thaân hoaïi thaàn ñi, sinh töû meânh mang, luaân chuyeån trong naêm neûo, chòu khoå naõo voâ löôïng ñeàu do yù maø ra. Vì vaäy neân töï saùch taán caàu choã an oån dieät ñoä. Baáy giôø vò hoùa Sa-moân lieàn noùi keä: Thaân naøy chaúng beàn Phaûi veà ñaát saâu

Hình raõ, thaàn ñi
Soáng taïm, chôù caàu.
Choã taâm suy löôøng
Raéc roái khoù töôøng
Nghó töôûng ñieàu quaáy
Töï chuoác tai öông.
Töï mình gaây taïo
Chaúng phaûi meï cha
Gaéng theo neûo chaùnh
Chôù quay laïi taø.
Nhieáp caên nhö “quy”

Phoøng yù giöõ trì thaønh
Trí deïp ma chöôùng
Thaéng, heát hieåm nguy.
Vò Tyø-kheo nghe keä xong, taâm tham döùt saïch, voïng töôûng laëng trong, lieàn ñaéc quaû
A-la-haùn. Vò taân A-la-haùn naøy lieân bieát hoùa Sa-moân chính laø Ñöùc Phaät neân söûa y cung kính ñaûnh leã. Trôøi roàng quyû thaàn ai cuõng hoan hyû.
M
Phaåm 13: HOA HÖÔNG
Thí duï 27: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi nöôùc Xaù-veä. Giöõa vuøng bieån phía Ñoâng nam nöôùc naøy coù moät caùi ñaøi, treân ñaøi coù moät caây nôû hoa thôm ngaùt, trong saïch. Luùc aáy, coù naêm traêm coâ gaùi doøng Baø-la-moân theo ngoaïi ñaïo tu haønh raát tinh taán, song khoâng heà bieát gì veà Phaät phaùp. Hoï baøn vôùi nhau: –Chuùng ta sinh ra mang thaân phuï nöõ, töø treû ñeán giaø ñeàu bò ba ñieàu raøng buoäc khoâng theå töï do. Laïi nöõa maïng soáng ngaén nguûi, thaân nhö huyeãn hoùa roài seõ töû vong. Chi baèng chuùng ta haõy cuøng nhau ñeán ñaøi hoa thôm, haùi hoa thôø cuùng, tinh taán trì trai, quy y Phaïm thieân, nguyeän ñöôïc sinh leân coõi trôøi ñoù soáng laâu baát töû, laïi ñöôïc töï taïi khoâng coù raøng buoäc, lìa caùc toäi nghieïâp khoâng coøn öu hoaïn.” Baøn xong, caùc coâ lieàn söûa soaïn ñoà cuùng ñeán ñaøi ñoù, haùi hoa thôm thôø cuùng Phaïm thieân, nhaát taâm trì trai nguyeän quy y vôùi Thaàn minh. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân quaùn saùt caùc coâ tuy giöõ trai giôùi theo theá tuïc maø taâm coù theå ñoä ñöôïc. Cho neân Ngaøi cuøng vôùi ñaïi chuùng ñeä töû, Boà-taùt, Trôøi, Roàng, Quyû, Thaàn duøng thaàn thoâng bay ñeán ngoài döôùi coäi caây. Caùc coâ thaáy vaäy voâ cuøng hoan hyû, cho laø Phaïm thieân caûm ñöôïc loøng thaønh caàu nguyeän cuûa mình maø giaùng haï. Luùc aáy coù moät Thaàn nhaân noùi vôùi caùc coâ: –Ñaây khoâng phaûi laø Phaïm thieân maø laø Ñaáng Tam Giôùi Toân hieäu laø Phaät, cöùu ñoä chuùng sinh voâ soá. Caùc coâ nghe vaäy lieàn ñeán tröôùc Phaät ñaûnh leã, roài baïch: –Chuùng con nhieàu nhô ueá nay phaûi mang thaân nöõ, vì mong thoaùt khoûi söï raøng buoäc kieàm thuùc, neân nguyeän sinh leân coõi trôøi Phaïm thieân. Ñöùc Phaät noùi: –Caùc coâ vì muoán ñöôïc thieän lôïi neân phaùt nguyeän nhö vaäy. Treân ñôøi coù hai vieäc maø

quaû baùo roõ raøng: Laøm thieän ñöôïc phöôùc, laøm aùc chòu hoïa. Theá gian ñau khoå, chö Thieân vui söôùng. Höõu vi phieàn naõo, voâ vi tòch tónh. Maáy ai coù theå choïn löïa laáy ñieàu chaân thaät. Laønh thay, caùc coâ laïi coù taâm yù saùng suoát! Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Ai bieát roõ coõi ñaát Khoûi ñòa nguïc, sinh Thieân? Ai giaûng noùi Phaùp cuù Nhö choïn hoa ñeïp töôi? Höõu hoïc roõ coõi ñaát Khoûi ñòa nguïc, sinh Thieân Vaø kheùo noùi Phaùp cuù Haùi ñöôïc hoa coâng ñöùc. Bieát theá gian mong manh Phaùp huyeãn hoùa taïm coù Beû gaõy baãy ma duï Khoâng coøn coù töû sinh. Thaáy thaân nhö boït nöôùc Phaùp taùnh voán huyeãn hö Beû gaõy baãy ma duï Khoâng coøn coù huyeãn hö. Caùc coâ nghe Ñöùc Phaät noùi keä xong, nguyeän tu hoïc theo chaùnh ñaïo, laøm Tyø-kheo- ni. Ñöùc Phaät höùa khaû, toùc caùc coâ töï ruïng, ñaày ñuû phaùp phuïc, tö duy leõ tòch tónh, chöùng

quaû A-la-haùn. Ngaøi A-nan baïch vôùi Phaät raèng: –Baïch Ñöùc Theá Toân, caùc vò aáy coù phöôùc gì maø ñöôïc Theá Toân ñeán ñoä, vöøa nghe Phaät thuyeát phaùp lieàn xuaát gia ñaéc ñaïo? Phaät baûo A-nan: “Thôøi Ñöùc Phaät Ca-dieáp coù moät vò tröôûng giaû giaøu coù, taøi saûn voâ soá. Vôï vaø haàu thieáp cuûa oâng ñeán soá naêm traêm. Nhöng taùnh oâng laïi hay ghen, cöûa nhaø khoâng theå voâ côù maø môû ra ñöôïc. Caùc baø vôï muoán ñeán leã Phaät, nhöng roát laïi oâng cuõng khoâng cho. Moät hoâm, quoác vöông cho môøi caùc ñaïi thaàn vaøo cung döï tieäc suoát moät ngaøy. Caùc baø nhaân dòp tröôûng giaû ñi döï tieäc môùi cuøng nhau ñeán choã Ñöùc Phaät ñaûnh leã, roài ngoài giaây laâu nghe kinh. Caùc baø ñoàng phaùt nguyeän: –Xin cho chuùng con ñôøi ñôøi khoâng gaëp ngöôøi aùc, sinh ra choã naøo thöôøng gaëp Thaùnh nhaân ñaïo ñöùc. Chuùng con nghe raèng ñôøi vò lai coù Ñöùc Phaät hieäu laø Thích-ca Vaên, xin cho chuùng con ñöôïc gaëp, xuaát gia hoïc ñaïo, phuïng trì giaùo huaán. Ñöùc Phaät noùi vôùi A-nan: –Naêm traêm phu nhaân thuôû aáy laø naêm traêm vò Tyø-kheo-ni hieän nay. Do boån nguyeän khaån thieát neân nay ñöôïc ñoä vaø cuõng vì leõ ñoù ta ñeán ñeå giaùo hoùa hoï. Ñöùc Phaät noùi xong, khoâng ai laø khoâng hoan hyû.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.